T. Blinstrubas
7243 S. Albany Ave.
Chicago, Ill. 60629

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

USPS 157-580

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXXIII Vasaris – February 11, 1988 Nr.6

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Pasitikėti ar ne

Nikaragvos problemą sprendžiant

Vytautas Meškauskas

Vienas iš didžiausių priekaištų Reagano administracijai yra tas, kad ji norinti nuversti sandinistų režimą Nikaragovoje. Atrodo, kad tai labai pagirtinas noras, tačiau visuomenės nuotaikos verčia administraciją aiškintis, kad ji neturėtų nieko prieš dabartinį režimą. jei tas tik siektų demokratijos. Kadangi dabartinis Nikaragvos Ortegos režimas pasisakė to siekiąs - administracijos priešai aiškina - nėra ko daugiau remti sukilėlių, vadinamų contras.

Prieš tą argumentą administracija nurodo, kad Ortegą pasukti į demokratijos pusę privertė ne kas kitas, kaip tik contras veikla. Neduok jiems jokios pagalbos - jie turės išsiskirstyti nieko nepešę, o Ortega vėl grįš prie savo senų papročių.

Į tai pagalbos contrams priešai atsikerta, kad contrai nėra pačių Nikaragvos masių padarinys, išplaukęs iš nepakenčiamo gyvenimo, bet tik CIA samdiniai. Girdi niekas netiki, kad jie galėtų ginklu nuversti Ortegos režimą. Geriausi atveju, jie savo atentatais prieš civilinius gyventojus, tiltus, elektros jėgaines ir panašiai, tik išprovokuoja griežtesnes valdžios apsigynimo priemones ir verčia režimą dar daugiau prašyti ir priklausyti nuo sovietų paramos.

Iš tikro, jei administracijai galima ką prikišti, yra jos nenoras atvirai pasakyti, kad su Ortegos režimu jai ne pakeliui, kad ji neturi jokio pagrindo patikėti Ortegos pažadams, nes jis...komunistas.

Žinia, tai pasakius būtų sunku pateisinti susitarimus su Sovietų Sąjunga, kuri tikrai yra komunistinė valstybė, kurios pagrindų nežada pakeisti nė Gorbačiovas. Jei sovietų pažadams galima tikėti, tai tik todėl, kad jiems patiems apsimoka laikytis, pvz., sutarties dėl vidutinės distancijos raketų panaikinimo. Pagal tą pačią formulę ir Ortega laikysis susitarimo, jei jis turėtų iš jo naudos. Ko, tačiau, negalima laukti, nes kiekvienas jo valdžios apribojimas - be ko neįmanoma demokratizacija - sumažins jo galią.

Paskutiniųjų dienų Ortegos pastangos kaip nors paveikti Kongresą, kad jis nutrauktų pašalpą contrams, įskaitant ir skubų jo vizitą į Vatikaną,priminė Rumunijos valdovą Ceausescu. Jis sugebėjo įtikinti Vakarus, kad jis yra nepriklausomas nuo Maskvos. Už tai jis gavo daug paskolų, susilaukė net JAV prezidentų vizitų, pats kelis kartus lankėsi Washingtone, kur buvo labai iškilmingai sutiktas - ir pasistatė daug karinės medžiagos fabrikų, kur gaminama pagal iš Vakarų pavogtus pavyzdžius ir formules, nesiskaitant su jokiom priemonėm.

Iš tikro visa tai buvo palaimintas Maskvos projektas, kuriam Ceausescu davė 'Horizonto' vardą. Jis buvo skirtas įtikinti Vakarus, kad Rumunija yra 'kitos rūšies' komunistinė valstybė, nepriklausanti nuo kitų, kurią Vakarai turėtų remti manydami kad tuo būdu jie pasidarys plyšį sienoje, kuria Maskva atsitvėrė nuo likusio pasaulio.

Kaip tas sumanymas susilaukė pasisekimo, smulkiai pasakoja pereitų metų pabai-

(Nukelta į 2 psl.)

Lietuvos herbas atspausdintas šio šimtmečio pradžioje Clevelando lietuvių istorijoje.

Vasario Šešioliktoji

Sustojusios laisvės diena

Balys Auginas

Šiais metais vasario 16 d. minime 70-ties metų pilnatį nuo Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo. Sunku ir patikėti, kad jau praslinko 70 metų, kai Lietuva po ilgų vergijos šimtmečių vėl kėlėsi laisvam gyvenimui.

Bet tie didėją laiko klodai, metų dulkės, užklojančios tas buvusias šviesias, saulėtas mūsų savarankaus gyvenimo dienas, valstybinio gyvastingumo praeitį, nėra džiuginantis ir pozityvus reiškinys. Net ir tie, kuriems imponuoja apvalūs skaičiai, kurie viską — ir gėrį, ir laimę ir garbę — pratę matuoti tik kiekybės saiku ir materialinių vertybių gausumo mastu, supranta, kad tai nėra "apčiuopiamas kapitalas", bet infliacija. Tai tik gyvenimo ironijos patiekta "skaičių iliuzija". Tikrumoje — tie bėgantys metai (nuo valstybės suverenumo praradimo) buvo ir yra mūsų tautos laisvei didelis nuostolis. Vaizdžiau tariant — tai yra metų žvarbaus šalčio nukąsti, laisvės saulės neišvydę žiedai . . .

Juk realybėje mes džiaugėmės savitu savarankišku gyvenimu tik dvidešimt dvejus metus! O visi tie vėliau nulašėję metai — okupacijų priedai, engimo ir vergijos padariniai ir tautinės priespaudos metai, kai kraštas svetimųjų junge dejavo ir merdėjo. Tėvynė buvo pavergta, o tautai — po kaklu laikomas peilis! Po poros metų vaizdas bus dar klaikesnis: sukaks lygiai pusė amžiaus (50 m.), kai klajojame lyg tie senovės žydai po dykumas, laukdami laisvosios Pažadėtosios žemės! Net ir šioji vasario šešioliktoji yra mūsų **išsibarčiusios šeimos šventė.**

Ar tikslinga, suplakant susikaupusius metus, minėti didžiąją mūsų tautos laisvės šventę, džiaugiantis tik ta klaidinga "skaičių iliuzija", neišryškinant mūsų jaunajai kartai, kas per tuos trumpus dvidešimt dvejų metų savarankaus valstybinio valdymosi metus buvo pasiekta? O mes, kurie atsimenames tą šviesų laikotarpį, žinome, kaip gyvenimo tempas ir pažanga kilo. Visose kultūrinio ir ekonominio gyvenimo srityse buvo pasiekta tiesiog nuostabūs dalykai! Bet ką jūs atsakysite jaunuoliui, kuris paklaus: jei Lietuva buvo laisva tik 22 metus,

(Nukelta į 3 psl.)

Lietuvoje planuojami Vasario 16 minėjimai

Lietuvių Informacijos Centras New Yorke praneša, kad 1987. XII. 6 d. lietuvių grupė parašė Mikhailui Gorbačiovui laišką apie Lietuvoj rengiamus Vasario 16-tos minėjimus, bet tas laiškas buvo konfiskuotas. 1988 sausio 8 d. pas Petrą Cidziką Vilniuje įvyko trijų su puse valandų krata, kurios metu šis laiškas, kartu su atviru laišku JAV Kongresui, buvo saugumiečių paimtas. Kratai vadovavo Brikauskas.

Laiškas Gorbačiovui dar nebuvo paskelbtas, nes parašai jam tebebuvo renkami. Iki kratos ir laiško konfiskavimo jau buvo pasirašę 125 asmenys. Atviras laiškas JAV Kongresui pasiekė Vakarus. Lietuvių Informacijos Centras jį išvertė į anglų kalbą ir perdavė Lietuva besirūpinantiems Kongreso nariams.

Laiške Gorbačiovui prašoma, kad nebūtų trukdoma Vasario 16-tos dieną padėti gėles prie lietuviam ypatingos reikšmės turinčių paminklų. Laiške nurodoma, kad Vasario 16-tą dieną yra numatoma padėti gėles Vilniuje prie nežinomojo kareivio kapo Lietuvos laisvės kovose žuvusių karių kapinėse, prie Dr. Jono Basanavičiaus Rasų kapinėse, prie Vilniaus katedros ir prie Adomo Mickevičiaus paminklo, o taip pat Kaune buvusiose savanorių kapinėse, Karo muziejaus sodelyje ir prie Maironio paminklo. Visi tautiečiai yra raginami gausiai dalyvauti minėtuose minėjimuose.

SAVAITINĖ POLITIKOS Apžvalga

Kongresas nutraukė paramą contrams. - Australija teis karo nusikaltėlius. - Gorbačiovo imperijoje 'Pabaltiečiai veržiasi į biznį kaip antys į vandenį'. - Mirė Malenkovas.

Vasario 3 d. Kongreso Atstovų Rūmai 219 prieš 211 balsų atmetė prezidento Reagano prašymą paskirti contrams 36 milijonus dolerių, iš kurių 10% būtų skirta ginklams - ir tik po to, jei paaiškėtų, kad sandinistai nesilaiko savo pažadų.

Tai didelis smūgis Reagano doktrinai, kuri žadėjo pagalbą visiems laisvės kovotojams prieš komunizmą. Atrodo, kad demokratai žada pasiūlyti savo projektą padėti contrams - kurie iki šiol buvo JAV šelpiami - ne kovai, bet tik jų išlaikymui iki jų susitaikymo su sandinistais, ar išemigravimo į kitus kraštus.

Kol kas - iki kovo 1 d. - contrams ginklai ir šaudmenys gali būti pristatomi toliau. Tam reikalui contras turi 6 lėktuvus. Jie dabar gerai apginkluoti, tačiau pagalbos nutraukimas jų moralės nepakėlė.

	Population 1987(m)	Natural population growth*, 1986
Soviet Union	**281.6**	**10.2**
Russian SFSR	145.3	6.8
Ukraine	51.2	4.4
Uzbekistan	19.0	30.8
Kazakhstan	16.2	18.1
Byelorussia	10.1	7.4
Azerbaijan	6.8	20.9
Georgia	5.3	9.9
Tadzhikistan	4.8	35.2
Moldavia	4.2	13.0
Kirghizia	4.1	25.5
Lithuania	3.6	6.6
Armenia	3.4	18.3
Turkmenistan	3.4	28.5
Latvia	2.6	4.0
Estonia	1.6	4.0

*Births minus deaths per 1,000 people

Visi trys didieji TV tinklai atsisakė transliuoti prezidento kalbą antradienio vakare, teisindamiesi, kad prezidentas nieko naujo negalįs pasakyti. Trečiadienį, balsavimo dieną, Baltieji Rūmai paskelbė, kad sovietai pasiūlė sustabdyti savo ginklų tiekimą sandinistams, jei JAV sustabdytų karinę pagalbą contrams ir kitoms lotynų Amerikos valstybėms. Tas pasiūlymas buvo tuojau pat atmestas, nes - kaip jau anksčiau Valstybės Sekretorius Shults pareiškė - JAV negali tartis dėl savo politikos Amerikos kontinente su sovietais.

Reikia pastebėti, kad sekančią dieną JAV senatas 51 prieš 48 nubalsavo pagalbą contrams tęsti, tačiau tai nebeturi reikšmės.

•••

Australijos specialios tarnybos karo nusikaltėliams ieškoti direktorius Robert Greenwood pranešė, kad per 10 mėn. jis surinkęs žinias apie 450 įtariamųjų. Iš jų 15 atrodo dalyvavę masinėse žudynėse. Jie gali būti patraukti teismo atsakomybėn pačioje Australijoje ir nebus išduoti kitoms valstybėms. Sovietų Sąjunga, Jugoslavija ir Vengrija pasiūlė savo talką ir liudininkus. Kai kurios bylos galinčios užsitęsti net dešimt metų.

•••

Sovietija yra daugiatautė imperija. Rusai joje, kaip matome iš lentelės, sudaro tik kiek daugiau negu 50%. Turint galvoje ten pat nurodytą gimimų skaičių, jie greitai bus mažumoje. Tiesa, faktas, kad kitataučiai yra suskilę, rusams dar ilgai leis vadovauti. Kaip į tai paveiks 'perestroika'?

Pietuose vietos komunistinė vadovybė, praturtėjusi iš esamos tvarkos, apie reformas nenori nieko girdėti. Tuo tarpu palyginti turtingesnėse Baltijos pakraščio respublikose - rašo londoniškis The Economist - į reformas žiūrima palankiau, bet didesnė laisvė žadina ir tautinį susipratimą.

Nepaisant Gorbačiovo noro, Ukrainos 'bosas' Ščerbintski vis dar sėdi savo vietoje. Pravda sausio 26 d. paskelbė pranešimą apie Ukrainos kompartijos Centrinio Komiteto posėdžius, kuriame buvo kritikuojamas Ščerbintskio valdymo būdas. Reikia neužmiršti, kad Ščerbintskis sėdi ir visasąjunginiame politbiure. Ten jis palaikė Gorbačiovo reformas, bet - po pagarsėjusios Maskvos boso Jelcino kalbos - jis turėjo progos pasisakyti už daugiau konservatyvias pažiūras, aiškindamas, kad nereikia skubėti su personaliniais pakeitimais, turėdamas galvoje save.

Kaip praneša paryžiškis Le Monde, Maskvoje slaptai cirkuliuoja visas Jelcino kalbos tekstas. Jis joje puolė partijos vadovybę:

"Taip, draugai" - sakė Jelcinas - "man sunku paaiškinti fabriko darbininkui, kodėl po 70 metų (proletariato) valdymo, jis turi stovėti eilėje, kad gautų dešros, kurioje yra daugiau krakmolo negu mėsos."

Jis taip pat prašė sumažinti Raisos Maksimovnos (Gorbačiovienės) kasdieninius skambinimus, jo ko nors prašant ar tiesiog reikalaujant. Kaip žinia, Jelcynas po to buvo pavarytas iš vietos už ... 'per dideles ambicijas'.

Toliau į Pietus Gorbačiovas norėtų nuo sosto nusodinti Armenijos respublikos valdovą Karen Demirčajan, kuris tą kiek už Lietuvą mažesnę respubliką valdo jau 13 metų. Spauda pranešė, kad jis buvo smarkiai puolamas CK posėdžiuose už korupciją

Sovietinėse Azijos respublikose vietos bosai ilgisi Brežnevo metų, kai jie turėjo daugiau nekontroliuojamos valios. Pašalinus iš politbiuro Geidar Aliev, jame neliko nė vieno aziato. Prieš tai, 1986 m. gruodžio mėn. buvo pavarytas Kazakstano bosas Dinmukhamed Kunajev. Jo vieton buvo paskirtas rusas Genadij Kolbin, kas sukėlė net riaušes sostinėje Alma-Ata. Kolbin pasirodė tiek griežtas, kad beveik 10,000 žmonių prisipažino 'ūkiškai' nusikaltę ir grąžino iždui 41 mil. rublių. Kaimyniniam Uzbekestane buvo dar blogiau. Anot Maskvos laikraščių, ten vienas lokalinis valdovas turėjo savo 30,000 vergų stovyklą, kurią naudojo savo reikalams. Kol kas jau 3,000 uzbekų pareigūnų pašalinta iš vietos. Uzbekija per penkis metus pranešdavo didesnį, negu iš tikro, medvilnės derlių, tuo būdu išgaudama net 4 bilijonus rublių. Į tą skandalą yra įmaišytas ir Brežnevo žentas Juri Churbanov.

Baltijos respublikų problema yra kitokia, bet taip pat labai jautri - rašo The Economist. Kultūriniai ir tradiciniai jos visados buvo daugiau linkusios į vakarus. Jau prieš perestroiką jose buvo bandoma duoti kiek laisvės privačiai iniciatyvai. Kai tik Gorbačiovas pažadėjo laisvę kooperatyvams ir mažiems privatiems bizniams, žmonės į juos patraukė kaip antys į vandenį (žiūr. "Iš kitos pusės"), bet turėjo nusivilti susidūrę su centro kontrole.

Mintis - rašo savaitraštis toliau - kiek jie galėtų būti turtingesni be Maskvos ministerijų, sužadino lokalinį nacionalizmą. Pereitais metais, po 40 metų sovietų valdymo, ten buvo demonstracijų. Estijoje pašalintas vienas aukštas pareigūnas, leidęs spaudoje per daug kelti tautinį klausimą.

Ir pačiom geriausiom sąlygoms esant, daugiatautėje valstybėj pasitaiko trynimosi. Gorbačiovas, padrąsindamas lokalinę iniciatyvą, kartu visados turi priminti, kad negalima nei galvoti apie savistovumą. Tuo jis padėtį tik pasunkino. Jis turi vis priminti, kad yra bosas - ir tai ne visiems patinka.

***

Vasario pirmą dieną buvo paskelbta, kad jau prieš kelias savaites mirė Georgi Malenkov, uolus Stalino talkininkas, kuris - jam mirus - 10 dienų valdė Sovietiją kaip jo įpėdinis. Savo ministerio pirmininko postą jis turėjo perleisti Bulganinui, iš kurio

(Nukelta į 3 psl.)

Pasitikėti ar ne ...

(Atkelta iš 1 psl.)

goje pasirodžiusi knyga 'Red Horizonss'. Jos autorius - buvęs Rumunijos slaptosios tarnybos viršininkas gen. lt. Ion Mihai Pacepa, jau 1978 m. pabėgęs į Vakarus ir dabar gyvenąs JAV-se. Tris metus jis buvo tardomas CIA - tiek žinių jis turėjo atsivežęs, ir tik dabar savo pergyvenimus paskelbė viešai. Tą 446 psl. knygą išleido Regnery Gateway Washingtone, kaina $19.95 .

Jos įžangoje pasakojama:

"... Rumunijos prezidentas N. Ceausescu mėgdavo dažnai pažiūrėti filmą apie Rumunijos šalininkų demonstraciją Washingtone, D.C. Pirmiausiai rodomos pamaldos prie Washingtono paminklo. Kelių šimtų žmonių minia nešiojo Rumunijos vėliavą ir plakatus, garbinančius dabartinę vyriausybę, Rumunijos nepriklausomumą ir Ceausescu išminti. Paskui demonstrantai parodomi prie Capitoliaus ir pagaliau prie Baltųjų Rūmų, per garsiakalbius reikalaujant didžiausio palankumo prekybos statuso Rumunijai.

Visa demonstracija buvo suorganizuota Rumunijos užsienio žvalgybos tarnybos su pagalba kelių 'agents of influence ..."

Ar ne tas pats vyksta šiandien? Tik ne Rumunijos, bet Nikaragvos suorganizuota!

■ Iš kitos pusės

'Geresni laikai' Lietuvoje? Žinoma viena kita kregždė dar nereiškia pavasario, bet kažkas į jas panašaus šmėkšti. Pvz. Vilniaus gydytojas Gintautas Martinkus papasakojo KOMSOMOLSKAJA PRAVDA laikraščio korespondentui, kad jis pažįstąs žmogų, kuris žino kur yra vad. 'Gintaro Kambario' lobiai. Juos Prūsijos kurfuerstas Fridrichas I padovanojo Petrui I. Tas juos laikė Carskoje Selo priemiestyje, kuris buvo patekęs į vokiečių rankas jiems apsupus Leningradą. Po to tuo reikalu susidomėjo ir KOMJAUNIMO TIESA. Jai dr. Martinkus pareiškė, kad vietos, kur vokiečiai traukdamiesi tuos turtus paslėpė, žinovas jau suspėjo numirti. Prieš tai išduodamas savo paslaptį dar jaunam studentui Martinkui, bet patarė jos neskelbti iki neateis 'geresni laikai'. Atrodo, kad Martinkus mano, kad tokie laikai atėjo ir apie tą paslaptį pradėjo kalbėti ne tik su korespondentais, bet ir Kultūros fondo pareigūnais, net ministrų tarybos pirmininko pavaduotojui A. Česnavičiui.

Paslapties jis tačiau neišdavė, už ją reikalaudamas 25% Gintaro kambario vertės, kuri gal siekia 100 milijonų rublių. Paklaustas ar jis tikrai žinąs tą paslaptį, Martinkus atšovė:

"Rizikuoju likti didžiausiu Lietuvos durnium."

Titulas nepavydėtinas, tačiau iš kitos pusės žiūrint jis kalba už laikų pasikeitimą. Ar galima įsivaizduoti, kad bet kokią paslaptį žinodamas pilietis prieš Gorbačiovą būtų vaikštinėjęs laisvas. KGB seniai būtų ją išgavusi.

GIMTASIS KRAŠTAS praneša kitą pasikeitusių laikų žymę. Tūla Antanina Sokolskienė, atidarė Vilniuje 'individualę' maisto parduotuvę, kurią pavadino 'Ponia Antanina'. Jos šeima turėjusi senais (turbūt smetoniškais) laikais ūkį prie Onuškio, kur ji išmokusi šeimininkauti. Apyvarta jos menka, nes pirkėjai turi būti pasiturintys:

"Pora girtuoklių ieškojo užkandžio, įėję tik bubtelėjo: 'priviso kapitalistų', ir išėjo".

Turbūt juos išbaidė kainos. O jos negali būti žemos, nes jai, pvz. urmo kainomis 'mėsos kombinatas' neparduoda mėsos. Tenka pirkti 'privačiai', kas, aišku, brangiau.

Ponia Antanina prekiauja jau aštuoni mėnesiai. Dėl tos veiklos ji net buvo rodoma užsienio televizijoje. Ji pasakoja:

"Visiems, ypač Vakarų žmonėms, įdomu — kaip, kas? Mane rodo kaip įžymybę miesto svečiams. Ką reiškia tie aštuoni privačios veiklos mėnesiai? Esu jau beveik pensijinio amžiaus. Daugelis moterų šiame kritiškame gyvenimo etape prilimpa prie televizoriaus, mezginių. O aš gyvenu daug įdomiau. Net jei nepavyktų pratęsti tos veiklos, vis vien būsiu laiminga prisiminusi ..." (Dėl namo remonto miesto valdžia jai įsakė išsikraustyti).

Laikai iš tikro kiek pasikeitė. Anksčiau ji būtų suimta ir išvežta Sibiran kaip 'kenkėja'. **(vm)**

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA

P. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)

POSTMASTER: Send address changes to DIRVA, 6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year $20.00. Single copy 50 cents.

Prenumerata metams $20.00, pusei metų $12.00 • Atskiro numerio kaina 50 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Skambėk Varpe!

Laisvajame pasaulyje lietuviai, kur jie bebūtų, Vasario 16-sios proga vėl rinksis, kad iškilmingai paminėtų 70-ties metų sukaktį, kada - pati nusikračiusi vergijos jungą - ir vėl laisvų tautų eilėn įstojo šimtmečius istorijoje skaičiuojanti Lietuva, tarytumei atbudusi po žiemos miego, iš naujo subrandinus žemėje savivaldos ir laisvės grūdą.

Pilkų savanorių ryžtu ir gyvybės kaina sutraukyti pančiai atvėrė taip pat ir duris į garbingą mūsų praeitį, turtingą tautos istoriniais lobiais, bočių kultūriniu palikimu. Jaunatvišku gaivalingumu liejosi atsikūrimo metai, tautos valstybinės knygos lapuosna įrašant kasdien naują laimėjimą, rekorduojantį jos augimą, stiprėjimą, brendimą.

Lietuvio būdui charakteringu veržlumu ir tiesiu ryžtingumu atstatant valstybingumą, kūrybingumo fone augo nauja karta laisvoje šaly, pilnai įsipareigojusi darbo tęstinumui ir išdidi savo tautiškumu, kurios dalis taip greit - ne laisvu pasirinkimu - atsidūrė už savo krašto ribų

Apgauli, neteisėta krašto okupacija ir pakartotinas genocidas užgniaužė Lietuvai natūralų, pilnos eigos tautinį augimą, bet nepajėgė jo sustabdyti. Vasario 16 dienos proga Gedimino kalne nekils į padangę džiugiai plesdendama trispalvė, bet ir totali tamsa nepaslėps laisvės troškimu degančios žvakutės kiekvieno lietuvio širdyje.

Kalbėti už savo teisę į laisvą Tėvynę, už pasaulio valstybių eilėj senutę Lietuvą, už laisvo žmogaus teisės neturinčius brolius ir seses - pareiga tenka mums. Ir ne tik kalbėti, bet ryžtingai reikalauti atitaisyti padarytą nuoskaudą, sustabdyti dar ir dabar tebetęsiamą skriaudą.

Nėra vietos prielaidoms sutikti, kad Lietuva gali būti pristatoma kaip Sovietijos kolonija tariamai didesnių privilegijų' galimybei. Pavieniai asmeniniai kontaktai su kraštc likusiais broliais-sesėmis nėra , ir negali būti laikomi, silpnėjimu mūsų nesvyruojančio siekio pilnos tautinės ir valstybinės laisvės.

Agresyvus ir milžiniškas pavergėjas šiuo metu yra pajėgus traktuoti pavergtuosius kaip vergus, bet ir jis yra bejėgis paversti juos vergais, kol savo širdyje jie yra laisvi. Būtų nusikaltimas laisvame pasaulyje mums padaryt mažiau, negu kad jie padaro ten, nebodami skaudžiausių pasėkų. Kompromisų negali būt tada, kai kalbam apie laisvę žmogui, tautai ir valstybei!

Vasario 16 diena tebūnie mūsų ryžto atnaujinimo šventė - dar energingiau išvystyti laisvės Lietuvai siekį, dar labiau išryškinti savo tautos garbingą praeitį, dar labiau būti vertais savo bočių ainiais, neleidžiantiems varpui nutilt širdyje -

... O skambink per amžius
vaikams Lietuvos,
Tas laisvės nevertas,
kas negina jos ...

(d)

Trakų pilis.

SUSTOJUSIOS LAISVĖS DIENA...

(Atkelta iš 1 psl.)

kodėl šįmet minime 70 metų sukaktį? Ir jūs, žinoma, turėsite jam aiškinti, kad visą likusį laiką Lietuva buvo pavergta, o mes — didelė išsklaidyta šeima, kuri mini kasmet **sustojusios laisvės dieną.** Jei mūsų jaunimui nebuvo aišku, kaip tekėjo Tėvynėje laisvės dienos, kaip buvo gyventa laisvoj Lietuvoj, tai jam bus dar neaiškiau kaip atstatyti tą laisvę, kaip išvaduoti tėvų kraštą? Tiesa, jis stovėdavo kasmet (tėvų verčiamas) minėjimuose, kurie išvirsdavo į ilgus amžius, mielai aukodavo "laisvės grašį", bet daugelio dalykų, kurie buvo tokie neaiškūs, pamiršdavo tėvų paklausti iki kito karto ...

Ir pagaliau, kaip dabar atstatyti tą laisvę (negi laisvė perkama?), kaip išvaduoti t ė v ų kraštą. Tai pabrėžiame todėl, kad jaunuolis, užaugęs svetimoje žemėje, su ja apsipratęs, nes ir mokslą čia ėjo ir gyveno jame, laikydamas savo gimtine (juo labiau, jei ir buvo čia gimęs). Tėvai jam tik pasakodavo gražias legendas apie s a v o tėvynę, kurios jis nebuvo nė regėjęs. O realybė, kaip žinome, stipresnė netgi ir už gražiausią legendą. Realybė laiko mus savo glėbyje, nes su ja susiduriame kasdien — prie jos žmogus p r i p r a n t a. Kaip ir našlaitis kartais pripranta prie geraširdės pamotės. Bet laisvės skatikus jis nemeluotai duoda iš širdies. Bet kodėl neduoti ir jam pasireikšti lietuviško minėjimo apeigose? Kodėl pagal jo sugebėjimus neatvesti jaunuolį į bendrą lietuvybės darbo vagą? Gal todėl, kad mes išskiriame savo jaunąsias atžalas, norėdami i š k ilmingesnio minėjimo? Tada kviečiame svetimtaučius neišmoko, nepadarė jie ir didelio jam įspūdžio! Bet šitokie dalykai jam uždavė neaiškų klausimą, kurį jis drąsiai mums ir patiekė: **kodėl mes minime savo laisvės trumputį 22 metų laikotarpį, kai visa mūsų istorija su visokiomis "pilnatimis" (vergijomis ir didvyriškais kunigaikščių laimėjimais) yra net 737 metų?** Ir čia mes apstulbome! Visą mūsų garbingos istorijos 737 metus (skaitant nuo Mindaugo krikšto ir karūnavimo) iškeitėm į trečiosios mūsų epochos kuklias dvi laisvės dekadas, kurios yra tik s k a i d r u s l a š a s istorinės valstybės laikotarpių jūroje!

Gal pagaliau mūsų akys atsivers, kai jau mūsų jaunimas pats atrado tiesą? Taigi, vasario 16-tąją švęskime, žiūrėdami į ją kaip į mūsų valstybės visumą, mintį papasakoti mums apie mus pačius. Blizgesio norėdami, kviesdavomės kalbėtojais senatorius, kongresmanus ir kitus valdžios didžiūnus, savo jaunimo dvasines jėgas ir talentą paslėpdami užpečkyje!

Tėvynėje brendusios kartos, užaugusios jau okupacijų ir vergijos metais, apie laisvąją (1918-1940) nepriklausomybės laikotarpio Lietuvą nieko arba labai maža težino, nes mokyklose mokoma iš suklastotų istorijos vadovėlių. Bet mes, nors ir negyvenam savoj žemėj, esame laisvi ir galime savo jaunimą, savo vaikus šviesti ir auklėti laisvai, tad kodėl tą mieląjį atžalyną išskiriame iš minėjimo, vilties šventės apeigose? Per daugelį metų mūsų minėjimuose nematėme jaunimo talentų, nesuradome, iš kurio taško, iš kurios "erdvės eklipsio" žvelgti į dabartį, kaip sudominti jaunąsias atžalas, pamirštant, kad ir tėvus ir vaikus jau skiria ne tik metų pleištas, bet ir daugelio psichologinių, etninių ir istorinių dalykų kompleksas. O mes gi nebuvome geri psichologai. Tačiau mums buvo pakankamai aišku: mūsų vaikai turi grįžti ten, iš kur mes egzodu atkilome — į Tėvynę... Ten gyventi ir jaustis taip, kaip mes jautėmės prieš beveik pusę šimtmečio! Apie laiko daromus pakitimus (tempora mutantur et nos mutamus) apie politines ir totalines problemas — negalvojome ...

Senovėje būdami neatsparūs herbams ir blizgučiams — svetimuosius laikydami pranašesniais už save (mažavertiškumo kompleksas?), savo net didžiosioms laisvės šventėms k v i esdavomės svetimtaučius. Ir kuo čia pasiteisinsime? Jaunimas iš jų niekų neišmoko, nepadarė jie ir didelio jam įspūdžio! Bet šitokie dalykai jam uždavė neaiškų klausimą, kurį jis drąsiai mums ir patiekė: **kodėl mes minime savo laisvės trumputį 22 metų laikotarpį, kai visa mūsų istorija su visokiomis "pilnatimis" (vergijomis ir didvyriškais kunigaikščių laimėjimais) yra net 737 metų?** Ir čia mes apstulbome! Visą mūsų garbingos istorijos 737 metus (skaitant nuo Mindaugo krikšto ir karūnavimo) iškeitėm į trečiosios mūsų epochos kuklias dvi laisvės dekadas, kurios yra tik s k a i d r u s l a š a s istorinės valstybės laikotarpių jūroje!

Gal pagaliau mūsų akys atsivers, kai jau mūsų jaunimas pats atrado tiesą? Taigi, vasario 16-tąją švęskime, žiūrėdami į ją kaip į mūsų valstybės visumą, minėdami valstybės gajumą ir jos gyvavimo trečiąjį atkūrimo laikotarpį. Užtat jaunajai kartai mūsų Nepriklausomybės atkūrimo 3-sis laikotarpis atrodo ir nepilnas ir neįspūdingas, jei jo neįjungiame į mūsų senosios istorijos vientisą kūną! Į Mindaugo suvienytos Lietuvos valstybės (1251) rėmus!

O mes beveik pusšimtį metų kietagalviškai užsispyrę patys žlugdėme savo istorinę seną valstybę, svetimiems senatoriams tikindami, kad turėjome tik 22 metų laisvės gyvenimą. Ak, mielas Simanai Stanevičia — tavo lokio žingsniu aklai ž e n g dami, nesuskubome perduoti savo jaunajai kartai tai, kas svarbiausia — senos savo istorijos brangiausius likiminius įvykius suprantamai ir aiškiai! Nepadėjo čia nei kviestiniai (senatoriai, k o n g resmanai ...), nei svetimieji "mokytojai", kuriams mūsų reikalai tikrai nerūpi.

Balys Auginas

...

APŽVALGA...

(Atkelta iš 2 psl.)

tą vietą paveržė aprtijos sekretorius N. Chruščiovas. 1961 metais Armenijos partijos sekretorius Zarobijan apkaltino Malenkovą už 3,500 armėnų suėmimą 1953 metais, kurių dauguma buvo sušaudyti be jokio teismo.

Pirmam Aukščiausios Tarybos posėdyje po Stalino mirties 1953 m., Saugumo bosas Berija pasiūlė Malenkovą ministeriu pirmininku. Greitai tačiau tarp jų prasidėjo kova. Tarp kitko Berija griežtai pasisakė prieš prasidėjusį rusinimą. Malenkovas apkaltino Beriją esant Vakarų šnipu. Berija buvo sušaudytas, tačiau Malenkovo pergalė nebuvo ilga. 1961 metais jis buvo išmestas iš partijos ir niekados nereabilituotas. Manoma, kad jis paliko žmoną ir dukterį.

...

Jacobs Tannenbaum, 77 m. amžiaus, buvęs koncentracijos lagerio, dabar Rytų Vokietijoje, Garlitze žydų vyrenysis - "kap", pasižymėjo savo tautiečių kankinimu ir žudymu.

Dabar, kaip N.Y. Times pranešė, jis susitarė su OSI savanoriškai atsisakyti nuo JAV pilietybės, prisipažindmas kaltu, nutylėjęs apie savo veiklą įvažiuodamas į JAV. Už tai OSI jam nekels deportacijos bylos, nes jo ir OSI gydytojai konstatavo, kad dėl savo amžiaus ir susilpnėjusios sveikatos jis negalįs pakelti deportacijos ir teismo.

Patarlė sako: varnas var nui akies nekerta ...

■ laiškai Dirvai

NEPAGRĮSTI KALTINIMAI IR KLAIDINGA INFORMACIJA

Š. m. sausio 28 d. "Dirvos" Nr. 4 laiškų skyriuje A. Gečys savo laiške "Kodėl puolami savieji" bando apkaltinti ir apšmeižti žinomas ir didžiai nusipelniusias "Americans for Due Process" veikėjas R. Razgaitienę ir D. Kezienę dėl jų viešo pasisakymo prieš LB Krašto valdybos pasirašytos sutarties su Dr. S. Sužiedėliu dėl karo meto istorijos parašymo. Savo išvedžiojimuose A. Gečys daug kur prasilenkia su teisybe arba naudojasi tomis citatomis, kurios jam naudingos.

Ketvirtame laiško punkte A. Gečys rašo: "Dr. S. Sužiedėlis studiją rašyti buvo pakviestas pasitarus su keliais iškiliais mūsų istorikais. (Prof. V. Vardžiu ir kt.), Lietuvių Fondo pareigūnais, PLB Fondo pirmininku, Lituanistikos Tyrimo Studijų Centro vadovais ir kt. JAV LB XI-sios Tarybos trečioji sesija, įvykus 1987 m. lapkričio 13-15 d. d. St. Petersburge, pritarė krašto valdybos pasirašytai sutarčiai ir kreipėsi į Lietuvių Fondą su prašymu studijos išleidimą paremti".

Tuo tarpu š. m. sausio 29 d. "Drauge" A. Juodvalkio pasikalbėjime su Lietuvių Fondo Tarybos pirmininku St. Baru, iškeltame A. Juodvalkio klausime: "Spaudoje pasigirsta įvairių nuomonių dėl okupacijos meto Lietuvos istorijos rašymo ir Lietuvių Fondo pažadėtos paramos . . ." St. Baras taip atsako: "Spaudoje pasirodę straipsniai apie Lietuvių Fondo įsipareigojimą finansuoti okupacijų meto Lietuvos istorijos rašymą (Dr. Sužiedėlis autorius) neturi jokio pagrindo ir nėra žinoma L. F. Tarybai bei pelno skirstymo komisijai".

Negalėdamas suprasti čia pat "Dirvoje" skaitydamas apie A. Gečio aiškinimus, kad buvo tartasi su L. F. pareigūnais ir jau prašymas paramai gauti paduotas, tuoj pat paskambinau St. Barui ir jis man dar kartą užtikrino, kad jokie L. F. pareigūnai pasitarime nedalyvavo ir jokio prašymo nėra gauta. Tad ir kyla klausimas, kodėl A. Gečys, klaidindamas visuomenę, pradėjo pulti pagal jį "savuosius", R. Razgaitienę ir D. Kezienę, Americans for Duo Process, kai tos dvi ponios OSI bylose ir nekaltai apkaltintų asmenų gynime yra padarę daugiau, negu visi kiti veiksniai ar įsisteigę komitetai kartu. Jos tikrai yra nusipelnę mūsų pagarbos, moralinės ir finansinės paramos. Jei ne Razgaitienė ir Kezienės atviras laiškas "Dirvoje" visuomenė ir šiandien galbūt nieko nežinotų apie slaptą L. B. sandėrį su Dr. Sužiedėliu, o kai sužinotų — šaukštai jau būtų po pietų. Reikia džiaugtis, kad "Dirva" tą laišką atspausdino.

Čia pat tame pačiame laiške A. Gečys pakaltina ir "Dirvą" už atspausdinimą laiškų L. B. liečiančiais klausimais. (Jeigu jie nepalankūs A. Gečiui). Labai teisingai tos pačios dienos "Dirvoje" vedamajame sakoma: "Dirva" griežtai ir kategoriškai atmeta šį užmetimą, užsitarnaujantį ne tik atšaukimo, bet ir atsiprašymo". Aš nemanau, kad "Dirvos" linijai nustatyti būtų reikalinga A. Gečio patarimai.

Dr. Leonas Kriaučeliūnas

QUO VADIS, KATEDRA?

Lituanistikos katedroje yra Trojos arklys. Iš to arklio katedron patekusių veikėjų darbų pasekmės jau yra aiškiai pastebimos.

Jeigu lietuvių visuomenė, kuri taip nuoširdžiai remia Lituanistikos katedrą savo aukomis, greit nesusirūpins jos esama padėtimi, tai vietoje Katedros netrukus turėsime nihilizmo šventyklą.

Reikalas aiškus. Šiuo metu aš lankau Lituanistikos katedrą, siekdamas magistro laipsnio lietuvių literatūroje. Užtat žinios, kurias visuomenei pateikiu, yra tiesioginės.

Maždaug prieš metus laiko, pastebėjęs, kad Katedros stogas yra "kiauras" (atsirado įvairiausių nesklandumų), a s m e niškai kreipiausi į PLB pirm. Vyt. Kamantą. Paprašiau, kad jis sutiktų su manimi pasikalbėti Katedros reikalais. Sutiko. Bet niekados savo pažado neišpildė. Vėliau apie Katedros rūpesčius pasiskundžiau prof. R. Šilbajoriui. Jis pasakė, kad dabar jam Katedros reikalai nėra aktualūs.

Lietuviškoji visuomenė turėtų šiek tiek daugiau žinoti apie Katedrą. Nemanau, kad užtenka paskelbti, jog "visi pinigai jau užmokėti".

Asmeniškai įtariu, kad Katedros rėmėjai "nusipirko" katę maiše.

Kodėl?

Pirma, apie Katedros mokyklinę veiklą visuomenei nieko nėra skelbiama (kiek studentų lanko, koks tų studentų akademinis pajėgumas, kokia yra jų pažanga).

Antra, Litlanistikos katedroje (aukštajame kurse — "graduate level" yra naudojamas tiktai vienas dėstymo metodas, paremtas vad. **struktūralizmo teorijos** pagrindu.

Mano lankytuose, ir lankomuose, kursuose net analizavimas bet kokio literatūrinio kūrinio nėra toleruojamas.

Trečia, mano supratimu struktūralizmo teorijos (visuose trijuose savo aspektuose: dėstymo metodologijos, kritikos ir filosofijos) yra absoliučiai paremtos nihilistine filosofija. Tai patvirtina tokie struktūralizmo teorijos mokslininkai, kaip R. šilbajoris, T. Venclova bei A. J. Greimas (dėl dviejų pirmųjų nuomonės žiūr. "Metmenys", Nr. 53, p. 164-173, o dėl Greimo — "A. J. Greimas and the Nature of Meaning" by Ronald Schleifer, išleista 1987 m.).

Ketvirta, yra paradoksiška, kad Lituanistikos katedros vedėjas su fanatišku dogmatizmu laikosi struktūralizmo teorijos dėstymo metodikos, tačiau daugumoje dėstoma socialistinio realizmo (arba bendrai realizmo) kūryba.

Tiesioginiai, tiek struktūralistinis dėstymo metodas, tiek dėstomieji dalykai veda vienam, bendram tikslui: **nihilizman.** Esu įsitikinęs, kad tai yra daroma sąmoningai.

Kas darytina?

Esu tikintis krikščionis. Lituanistikos katedros vadovybės repulsyvus ir dogmatiškas nihilizmo indoktrinavimas mokslo vardan man yra nepriimtinas. Kaip studentas aš turiu teisę į akademinę laisvę. Dabar man toji laisvė atimta. Kaip lietuvis aš jaučiu pareigą apie esamą Lituanistikos katedros padėtį painformuoti Katedros rėmėjus (ypač tuos, kuriems nihilizmas nėra priimtina filosofija).

Siūlau: artimausioje ateityje suruošti **viešas** diskusijas lietuvių visuomenei Lituanistikos katedros programos klausimu. Tai galėtų atlikti kokia nors Chicagos lietuvių kultūrinė organizacija (svarstybose turėtų dalyvauti PLB pirm. V. Kamantas, Katedros vedėjas dr. Br. Vaškelis ir studentas J. Šoliūnas.

Reikalas yra svarbus ir neatidėliotinas. Jeigu kas skaitytojų norėtų daugiau informacijų — prašau kreiptis į mane: 2666 No. Orchard St., Chicago, Ill. 60614. Tel.: (312) 549-3634.

Jonas Šoliūnas
Lituanistikos katedros studentas

VEIKLŪS PARYŽIAUS LIETUVIAI

Išeivijos lietuvių spaudoje skaitėme labai gerus atsiliepimus apie Paryžiuje lietuvių menininkų-skulptoriaus Antano Monèio ir dail. Prano Gailiaus suruoštas meno parodas, o ypatingai gerai atsiliepta apie Paryžiuje gyvenančių aktorės Karolinos Masiulytės-Paliulienės ir Jono Kristupo Monèio paruoštą ir pastatytą veikalą pavadinta Aušros Vartai, kur vaizduojamas atspariosios, nepalaužiamos už žmogaus teises Lietuvoje kovojančios Nijolės Sadūnaitės gyvenimas.

Plačiau apie Paryžiuje ir bendrai Prancūzijoje gyvenančių lietuvių gyvenimą ir lietuviškąją veiklą papasakojo Arūnas Paliulis, praėjusiais metais sukūręs lietuvišką šeimą su Paryžiuje gyvenančia ir dirbančia TV teatre aktore Kristina Masiulyte, tarnybos reikalais lankęsis Miame, Fla. ir ta pačia proga aplankęs savo tėvus Jadvygą ir Juozą Paliulius, gyvenančius Daytona Beach, Fla.

Arūnas Paliulis jau 10 metų dirba Lois Dreifus Co. eidamas žemės ūkio produktų tarptautinėje prekyboje užpirkimo direktoriaus pareigas. Tuo pačiu jis aktyviai talkina ir Paryžiuje gyvenančių lietuvių lietuviškajai veiklai.

Jo žmona Karolina Nendrė Paliulienė Vienoje konferencijos metu skaitė prancūziškai paskaitą apie okup. Lietuvoje persekiojamą Bažnyčią ir apie Nijolės Sadūnaitės kovą už žmogaus teises. Jos paskaita susidomėjęs vienas aukštas prancūzų pareigūnas, paskatino ją parašyti veikalą apie šią lietuvę kovotoją.

Karolina išstudijavo LKB kronikoje atspausdintą apie Nijolę Sadūnaitę medžiagą, panaudojo jos asmeniškus atsiminimus, lankėsi Vilniuje, ir buvo Aušros Vartuose, kur ir Nijolė Sadūnaitė dažnai meldžiasi.

Turėdama visą medžiagą, talkinant Jonui Kristopui Monèiui, parašė dviejų valandų laikui veikalą, jį surežisavo ir išvedė į sceną Paryžiuje. Vaidinimai buvo pakartoti 8 kartus. Juos lankė ne tik lietuviai, bet labai daug prancūzų. Vaidinimas vyko prancūzų kalba. Veikalas vaizduoja Nijolės Sadūnaitės didelę drąsą, pasižymi aukšta morale, atskleidžia dramatiškus išgyvenimus, žiūrovų tarpe sukeliančius jautrius pergyvenimus.

Premjera vyko ir vėliau vaidinimai buvo kartojami šv. Eustachijos bažnyčioje, šv. Agnės kriptoje, Paryžiuje.

Į vaidinimą atsilankė prancūzų žurnalistai, Paryžiaus spaudai palankiai įvertino patį veikalą ir jo pastatymą, buvo rodoma ir TV. Yra padarytos video kasetės ir galima vaidinimą lengvai bet kur kartoti.

Notre Dame radijas reklamavo vaidinimus, o vėliau po vaidinimų transliavo pasikalbėjimus su aktoriais Karolina Masiulyte-Paliuliene ir Jonu Kristopu Monèiu.

Vaidinimai vyko pernai sąryšyje su vykstančiu Lietyvos krikšto 600 metų jubiliejaus minėjimu. Vaidinimų pastatymą rėmė Prancūzų kultūros ministerija ir Paryžiaus vyskupija.

Karolina Paliulienė dirba TV teatre, rašo humoristinėm temom skriptus ir 6 kartus savaitėje, prieš vakarines žininas, perduoda savo programą.

Vienos konferencijoje, po Karolinos paskaitos, sovietų TV reporteriai-filmuotojai norėjo su Karolina Paliuliene padaryti pokalbį, bet ji atsisakė, tik vėliau Maskvos TV programoje, rodant imigracijoje esančių tautinių grupių pasireiškimus Vienoje, parodė ir Karoliną Paliulienę kalbančią Vienoje.

Arūnas Paliulis man papasakojo ir daugiau apie Paryžiaus lietuvių veiklą. Ypač pagarbiai atsiliepė apie kun. J. Petrošių, kuris esąs tarytum "ambasadorius", visus sutinkąs besilankančius Paryžiuje, globojąs, parodąs miestą ir supažindinąs su Prancūzijos lietuvių gyvenimu.

Šis atvejis vaizdžiai rodo, ką gali mažas būrelis ryžtingų lietuvių atlikti naudingų, Lietuvos vardą iškeliančių, darbų.

Jurgis Janušaitis

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMĄ**

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkas J. Mažeika

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerių ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

KŪRYBA IR MOKSLAS

Antrąjį Baltrušaitį palydint

Bronys Raila

Nesumaišykim: buvo du Baltrušaičiai, tėvas ir sūnus, abu Jurgio vardais, abu tartum atitokę Lietuvą, lietuvių visuomenės tarpe mažiau pažįstami negu reikėtų. Bet abu labai stambūs ir vertingi (kaip dabar mėgstama išsireikšti) 'tarptautiniuose kultūros vandenyse'. O vis dėlto per daugelį metų abudu nuoširdžiai daug dirbę ir aukojęsi Lietuvai.

Tėvas Jurgis Baltrušaitis iš Skirsnemunės, vėliau rusiškai rašęs įžymus simbolistinės krypties poetas ir daugelio literatūrinių veikalų vertėjas, brandaus talento poetas ir lietuvių kalba, per du dešimtmečius Nepriklausomos Lietuvos įgaliotas ministeris ir pasiuntinys Maskvoje, galiausiai, karui baigiantis, pensininkas, miręs Paryžiuje 1944 m. sausio 1 dieną.

Sūnus Jurgis Baltrušaitis (junjoras, arba antrasis), gimęs Maskvoje 1903 m gegužės 7 dieną, baigęs rusų gimnaziją, po karo studijavęs Paryžiuje, Sorbonos daktaras, meno istorikas. Nuo 1931 metų Lietuvos Pasiuntinybės Paryžiuje kultūros reikalų patarėjas. 1933-39 m. dėstė meno istorijos kursus Vytauto D. Universitete Kaune; po karo profesoriavęs Paryžiaus universitete ir, kaip vizituojantis profesorius, skaitė meno istorijos kursus Vokietijos, Olandijos, Anglijos ir Amerikos universitetuose (New Yorke, Yale, Washingtone, Harvarde). Pokario laikotarpiu buvo ypač uolus Lietuvos kultūrinių ir politinių reikalų veikėjas Prancūzijoje, taip pat atstovavęs lietuviam ir pabaltiečiam daugelio kultūrinių bei politinių sambūrių veikloje.

Jurgis Baltrušaitis, Lietuvos atstovas Prancūzijoje, viename pobūvyje. Iš kairės rašytojas Andrė Malraux, tuo metu buvęs Prancūzijos ministras kultūriniams reikalams, Jurgis ir Helen Baltrušaičiai.

DU, KURIŲ NESUĖDĖ ŠEIMOS VĖŽIAI ...

Kurie dar prisimenat Vaižganto apysaką apie 'Šeimos vėžius', žinot, kaip praeityje mišrios šeimos (deja, ir ne tik praeityje ...) sutirpdindavo, sugrauždavo, pražudydavo savajai tautai mūsų brolį lietuvį ar sese lietuvaitę. Bet taip neįvyko su Baltrušaičiais.

Abiejų Baltrušaičių šeimos buvo tautiškai mišrios, bet nei tėvo, nei sūnaus tat perdaug neatitolino nuo Lietuvos ir lietuviškų reikalų.

Tėvo žmona buvo rusė, iš labai turtingos šeimos, lojali ir draugiška lietuviam. Sūnaus gi žmona buvo graži ir kultūringa, taip pat Lietuvą pamilusi prancūzė, vieno iš žymiausių meno istorikų, College de France profesoriaus Henry Focillon duktė. O šisai per praėjusį karą buvo pasireiškęs kaip labai aktyvus rezistentas, artimas draugas generolo de Gaulle ir taip pat garsaus rašytojo bei meno istoriko Andre Malraux. Tat prisidėjo ir suartino Jurgį Baltrušaitį su golistų srove, anuomet ir iki šiol labai įtakinga Prancūzijos politikoje. Ta privati šeimyniška aplinkybė betgi labai padėjo jam suartėti bei ginti lietuviškus reikalus prancūzų politiniuose ir intelektualiniuose sluoksniuose. Po Lietuvos atstovo dr. S. Bačkio persikėlimo į Washingtoną, Jurgis Baltrušaitis faktiškai liko neoficialus Lietuvos atstovas Paryžiuje, iki kol pasimirė 1988 m. sausio 26 dieną, eidamas aštuoniasdešimt penktuosius metus.

Kai tėvas tik labiau į amžiaus pabaigą ėmė sugrįžti lietuvių literatūron, tai sūnus rašto srityje atvirkščiai - tik dar jaunystėje lietuviškai parašė Visuotinę meno istoriją, po karo dar angliškai apie Lietuvių liaudies meną, o šiaip jau gausybė jo meno istorijos knygų ir studijų buvo parašytos prancūziškai. Jos jam užpelnė plačiai pripažinto autoriteto vaidmenį, ypač Viduramžių meno akiračiuose.

Per daug nuskriaustume mokslininko nekrologą, jei nepaminėtume nors kai kurių svarbiausiųjų, pavyzdžiui: La stylistique ornamentale de la sculpture romaine;La cosmographie chretienne dans l'art du Moyen age; Le Moyen age fantastique; Reveils et prodiges (laimėjęs Prancūzų akademijos premiją) ir kiti.

Prieš keletą metų Paryžiaus Flammarion leidykla išleido rinktinius J. Baltrušaičio meno istorijos veikalus specialioje serijoje. Kai kurių jo studijų vertimai daug anksčiau yra išėję ispanų, vokiečių, anglų, rumunų, japonų kalbomis. Jis vienas iš plačiausiai pasireiškusių lietuvių mokslininkų, išplaukęs į 'tarptautinius vandenis' ...

(Bus daugiau

• **Lietuvių dailės paroda,** ruošta LB New Yorko apygardos, sausio 30-31 d. Kultūros židinyje buvo gausi išstatytais kūriniais Parodą atidarė gen. kons. A. Simutis.

TAUTOS GYVYBĖS MEDŽIUI

BALYS AUGINAS

ESI gyvašaknė
Genties gyvybės medžio,
Alsuojanti
Prabočių gyvastim — —
Mes tavo šakos ir spurgai,
Mes girių kertamų šauksmai,
Mes senmiškio želmuo
Ir skiedros — —

Mes tekantis Tėvynės kraujas
Iš mirtinos žaizdos ištvinęs
Į neaprėpiamą pasaulio dykumą — —
Nuo kirvio skynime išlikę,
žiedai išdžiūsta ant šakų — —
Nejau nugels sausroj
Ir amžinų miškų
Nemirtingumas? —

Ar nepalies anūkų lūpas
šalta ir nebyli tyla?
Ar lapai dar šnarės
Gimtų šaknų kalba?
Ar senmiškio sena daina
Išnyks —
Kaip rytmečio rasa
Ant dilgėlynų lapo? —

Mes tikime Tavim,
Tautos Gyvybės Medi! —
Iš sausmečio kelionės
Į aisčių senąjį upyną
Sugrįš kiekvienas
Kraujo lašas —
Ir išsilies šilai
Gyva genties giesme! —

O, Lietuvybės Medi! —
Išsišakok tartum viltis
Į skynimo šešėlį —
Kartų kartas atvedęs
Į miegančių senolių smėlį: —
Jų žingsnių amžinon versmėn,
Kaip tekantis Tėvynės ilgesys,
Sruvena mūsų pėdos — —

NEPAMIRSKITE ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

Train to be a
TRAVEL AGENT
TOUR GUIDE
AIRLINE RESERVATIONIST
Start locally, full time/part time. Train on live airline computers. Home study and resident training. Financial aid available. National Hdqtrs. Lighthouse Pt. FL.
A.C.T. TRAVEL SCHOOL
1-800-327-7728
Accredited Member N.H.S.C.

Atviras laiškas JAV Kongresui

Lietuvių Informacijos Centras New Yorke praneša, kad 1988 m. sausio mėn. Vakarus pasiekė iš Lietuvos atviras laiškas JAV Kongresui. Laiško pilną tekstą pateikiame. Laišką į anglų kalbą jau išvertė LIC ir perdavė Lietuva besirūpinantiems JAV Kongreso nariams. Norintieji asmeniškai įteikti savo kongresmenui šį dokumentą, gali angliską vertimą gauti šiuo adresu: Lithuanian Information Center, 351 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 1107, USA.

Mus apvylė JAV prezidento R. Reigano kalba liepos mėn. antrojoje pusėje, Pavergtųjų tautų savaitės proga. Prezidentas pareikalavo iš TSRS vyriausybės išvesti savo okupacinę kariuomenę iš Afganistano. Jis nė žodžiu neužsiminė, kad ta pati kariuomenė beveik 50 metų trypia estų, latvių ir lietuvių žemę.

1979 metais 45 pabaltiečiai kreipėsi į Atlanto Chartijos signatarus, abiejų Vokietijų vyriausybes ir SNO Generalinį sekretorių, prašydami iškelti Generalinėje Asamblėjoje Estijos, Latvijos ir Lietuvos aneksijos klausimą. Prašymas tapo tyruose šaukiančiųjų balsu...

Jau kuris laikas Maskvos radijos stotys, kalbančios į Vakarus, perša mintį, kad Estija, Latvija ir Lietuva yra sena Rusijos nuosavybė. Negi tarptautinėje teisėje egzistuoja senaties terminai. Vakarų diplomatų elgesys rodo, kad Gebelso, ždanovo ir Suslavo mokinių pastangos gan vaisingos...

Vadovaudamiesi tuo, kad Jums neįmanoma gerai žinoti viso pasaulio tautų istoriją, pateikiame trumpą Lietuvos istorijos konspektą.

Vytauto Didžiojo laikais (1392-1430) Lietuva valdė teritoriją nuo Baltijos iki Juodosios jūrų. Jai priklausė dabartinė Baltarusija, Ukraina ir žymi dalis Rusijos žemių. Lietuva gynė Vakarų Europą nuo Mongolų, o Rytų Europą nuo Teutonų ordino. Kartu su Lenkija ji žalgirio mūšyje 1410 m. sutriuškino šio ordino galybę.

Lietuvos sostinė Vilnius pirmą kartą buvo užimta priešo tik 1655 m.

Lietuvos ir Lenkijos Konfederaciją prisijungė prie Rusijos didžioji internacionalistė Jekaterina II 1795 m. Po 123 metų Lietuva ir Lenkija pasiskelbė nepriklausomomis valstybėmis. Jos buvo priklausomos daug trumpiau negu dauguma Afrikos ir Azijos tautų, po II-jo pasaulinio karo atgavusių savo laisvę. Primename, kad per visus 123 metus Lietuva ir Lenkija niekada nesusitaikė su savo vergiška dalia. Abi tautos visą laiką kovojo su Rusijos carais — Aleksandrais I, II ir II-ju, Nikolajais I ir II-ju. Net 3 kartus buvo sukilusios prieš Rusijos kariuomenę — 1794, 1831 ir 1863-64 metais. Tarp kitko, pirmajam sukilimui vadovavo gen. Tadas Kosciuška, pasižymėjęs kovose už JAV nepriklausomybę.

Du dešimtmečius Lietuvos Valstybė išbuvo nepriklausoma (1918-1939).

1920 m. Leninas Rusijos vardu išsižadėjo visiems amžiams teisių į Lenkiją, Lietuvą, Latviją ir Estiją.

Tarybinio istoriko Roberto Žiugždos tvirtinimu, 1939-jų vasarą Stalinas pasiūlė Didž. Britanijai ir Prancūzijai pasidalyti Pabaltiją. Joms su panieka atmetus šį nešvarų sandėrį, Stalinas kreipėsi į Hitlerį.

Svetimų teritorijų dalijimosi istorinį patyrimą Stalinas perėmė iš savo pirmtakų — Rusijos carų. Lietuvos-Lenkijos Respubliką 1772, 1773 ir 1795 m. pasidalijo Austrija, Prūsija ir Rusija.

1939-jų rugpjūčio 23 d. Maskvoje buvo pasirašyta nepuolimo sutartis tarp Sovietų Rusijos ir Vokietijos Reicho. Slaptame protokole konstatuojamas R. Europos pasidalijimas: Sumija, Estija, Latvija, žymi dalis Lenkijos teko Rusijai, o likusioji Lenkijos dalis ir visa Lietuva — Vokietijai... Šiame protokole numatyta, kad 1920 m. Lenkijos užgrobtas Vilniaus kraštas (maždaug 1-3 etnografinės Lietuvos žemių), drauge su visa Lietuva, atiteks Vokietijai. Taip įvyko IV-sis Lietuvos ir Lenkijos padalijimas.

Lenkijos-Vokietijos karo išvakarėse ir iki 1939 rugsėjo vidurio ne tik Vokietijos, bet ir Rusijos diplomatai spaudė Lietuvos vyriausybę jėga atsiimti Vilniaus kraštą. Hitleris siūlė laikinai perduoti Lietuvos kariuomenės dispozicijon daug lėktuvų, tankų ir artilerijos. Nors ne tik tarptautinė teisė, bet ir moralė buvo Lietuvos pusėje, tačiau jos vyriausybė atsisakė tokiu būdu atgauti savo žemes. Priešų apsuptos Lenkijos užpuolimas šiuo momentu būtų mūsų tautos suprastas kaip smūgis į nugarą Lenkijai, su kuria kartu pragyventa 400 metų ir daugiau kaip 100 metų bendrai lietas kraujas už abiejų tautų išsilaisvinimą iš Rusijos vergijos. Todėl jau antrą karo dieną Lietuva paskelbė neutralitetą.

Rugsėjo 17-ją Rusija užpuolė Lenkiją, o po 33-jų dienų okupavo visą Vilniaus kraštą.

Rugsėjo 25-ją Stalinas pasiūlė Hitleriui perleisti jam visą Lietuvą, mainais į lenkišką Liublino vaivadiją ir Varšuvos vaivadijos dalį iki Būgo upės.

Rugsėjo 28-ją Ribentropas ir Molotovas pasirašė Maskvoje draugystės ir sienų sutartį, Slaptame protokole buvo numatytas V-sis Lietuvos-Lenkijos padalijimas. Visa Lietuva, išskyrus Suvalkijos ruožą į vakarus nuo Šešupės, atiteko Rusijai.

Spalio 2-ją Stalinas į Kremlių iškviestą Lietuvos užsienio ministrą Juozą Urbšį spaudė pasirašyti Vilniaus krašto perdavimo Lietuvai, o Suvalkijos dalies perleidimo Vokietijai sutartį. Hitleris nesunkiai perkando savo sėbro klastą — oficialiai apiforminus tokią sutartį, Stalinas lietuvių tautos ir viso pasaulio akyse būtų atrodęs geradėju, o Hitleris — svetimų žemių grobiku.

Stalinas su Hitleriu susitarė, kad pastarajam kol kas užteks Suvalkijos ruožo. Likusią Suvalkijos dalį jis pasiims Raudonajai armijai okupavus visą Lietuvą. Greit šis susitarimas buvo realizuotas — raudonoji armija pasitraukė iš Suvalkijos ruožo. Ši lietuviška žemės formaliai tapo Rytprūsių dalimi. 1940. VI. 15-ją 300,000 raudonosios armijos karių okupavo Lietuvą su visa Suvalkija. Stalinas kitų metų sausio 10-ją užmokėjo už Hitleriui pažadėtą Suvalkijos dalį 31,5 mil. reichsmarkių...

Vieneri stalininės okupacijos metai kainavo Lietuvai maždaug 6000 užmuštų ar nukankintų jos sūnų ir dukterų. 2000 partizanų žuvo prasidėjus rusų-vokiečių karui. Apie 30,000 lietuvių buvo išvežta į Sibirą.

Per trejus hitlerinės okupacijos metus buvo sunaikinta 10% Lietuvos gyventojų. Daugiau kaip 30,000 išvežta darbams į Vokietiją.

1944-siais sugrįžęs į Lietuvą Stalinas įvykdė dar vieną Lietuvos perdalijimą: Suvalkų trikampį jis atidavė Lenkijai. Tik 95500 kv. mm. Vilniaus krašto priskyrė prie Lietuvos. Maždaug 20,000 kv. km. perdavė Baltarusijai..

Rytų Prūsiją tarp Priegliaus ir Minijos upių net vokiečių mokslininkai vadina Mažąja Lietuva. Šias žemes 13 amž. kolonizavo Teutonų ordinas. Karo metu Stalinas žadėjo Lietuvos komunistam priskirti Mažąją Lietuvą prie LTSR.

Stalinas 1945 Potsdamo konferencijoje gavęs pusę Rytprūsių, M. Lietuvą prijungė prie Rusijos Federacijos. Kokia teise?! — Užkariautojo, kuris neteisiamas! Kaliningrado Centriniame parke kabo didžiulis transparantas, skelbiąs, kad čia "iskonno ruskaja zemlia". Jis įtikina 99% rusų, nors Rytprūsiai niekada nepriklausė Rusijai. Rusas nesusimąsto, kad: 1) prūsai baltai, o ne slavai, 2) Kaliningrado srityje nuo seno gyveno ne prūsai, bet lietuviai. Jam svarbiausias argumentas — anas transparantas ir gido pasakojimas. (Be to "prūsas" skamba panašiai kaip "rusas"). Sujungusi visas savo etnografines žemes, Lietuva taptų plotu didesnė už Austriją, Vengriją ar VDR. TSRS politiškai naudingiau turėti mažą Lietuvą: 1) pasaulis neatkreiptų dėmesio į nedidelį Maskvos grobį, 2) tokiai tautai lengviau įkvėpti n e p i l n a v e r t i š k u m o kompleksą, 3) kelių dešimtmečių patyrimas Armėnijoje įrodė Stalinui, kad daug lengviau valdyti suskaldytą koloniją...

Maždaug 80-90 tūkst. Lietuvos Laisvės armija (LLA) beveik 10 metų vedė nelygią kovą su Berijos vadovaujamais NKVD daliniais. Dešimtys tūkstančių Lietuvos vyrų buvo išžudyta, tiek pat išgabenta į konclagerius. 300-400 tūkstančių ištremta į Sibirą. Nors Lietuva nebuvo kariaujanti šalis, tačiau ji neteko maždaug trečdalio savo gyventojų t. y. daugiau negu bet kuri valstybė II-me pasauliniame kare.

1952 metais Stalinas paskelbė, kad Lietuvoje "sukurtas socializmas". Kadaise Jekaterina II uždraudė žodį "vergas". Ar dėl to Rusijoj išnyko vergija? O ką davė Lietuvai "socializmo priklijavimas?" Anot V. Čaikino (žurnalo "Ogoniok" Nr. 35, 87-4), kiekvieną naktį galėjo sugriebti, be teismo ir tardymo uždaryti į kamerą, o po kurio laiko fiktyvių liudininkų parodymų pagrindu sušaudyti.

Krauju paplūdusi Lietuva šaukėsi Vakarų demokratijos pagalbos. Ši, apsvaigusi nuo pergalės prieš Vokietiją, buvo visiškai kurčia mūsų desperaciniam šauksmui.

"Pravda" imta versti į anglų ir kitas kalbas — ždanovo ir Suslovo mokinių propaganda tapo lengviau pasiekiama vakarų diplomatams. Vos ne kiekviename "Pravdos" numeryje yra straipsnių tautiniu klausimu. Jų autoriai tikina, kad Estija, Latvija ir Lietuva yra suverenios valstybės. Mūsų tautų tuo neįtikinsi. Vakarų diplomatų elgesys rodo, kad ši pravdinė propoganda eksportui ir... turi nemažą pasisekimą.

Ar neturime perdaug pretenzijų? Juk Vakarų valstybės dažnai deklaruoja n e p r i pažįstančios Pabaltijo aneksijos. Ačiū už tai! Ačiū Europos Tarybai, ačiū 20-čiai senatorių, kurie parėmė mus moraliai. Tačiau viso to maža.

Ko mes norime iš Vakarų? Aišku, kad ne stingerių! Ginkluotas estų, latvių ir lietuvių pasipriešinimas seniai numalšintas. Mums šiandien reikalinga juridinė, moralinė demokratinių valstybių pagalba.

Stalinas su Hitleriu, nesitikėdami po mirties patekti į istorijos teismą, davė demokratijai į rankas neįkainuojamos vertės ginklą — Motolotovo-Ribentropo pakto slaptuosius protokolus. Tačiau televizijos tilte Vašingtonas-Maskva, diskutuojant žmogaus teisių problemą, JAV kongresmenai buvo vos ne pasiųsti į nokdauną. Ir ne to todėl, kad jie nestudijavo Gebelso--ždanovo-Suslovo demogogijos. Liūdna, kad k o n g resmenai neatkreipė dėmesio, jog žmogaus teisių sąvokos didžiąją dalį sudaro tautų suverenitetas... Pabaltijo problema ne mažiau svarbi, kaip Afganistano Kambodžos, Nikaragvos, Angolos, Etiopijos ir Namibijos.

Lapkričio 18-ją įvyks naujas televizijos tiltas Vašingtonas-Maskva. Linkime senatoriams kruopščiau pasiruošti. Žinokite, kad į Jus atkreiptos visų pavargtųjų akys.

Artėja Pabaltijo tautų išsivadavimo iš Rusijos vergijos 70-metis. Prašoma, kad JAV departamentas neapsiribotų vien tradiciniu pareiškimu. Galų gale iškelkite SNO institutuose Pabaltijo inkorporavimo į TSRS sudėtį klausimą!

Nebijokite, kad JAV deklaracijos Pabaltijo klausimu neparems Afrika ir Azija. Netikime, kad tų žemynų tautos jaučia moralinį pasitenkinimą, matydamos, kaip baltieji vergauja...

Atvirą laišką pasirašė: Jonas Petkevičius, Jadvyga Petkevičienė, Albinas Brūkšta, Vladas Šileika, kun. Edmundas Atkočiūnas, Juozas Stakėnas, Leonas Laurinskas, Apolinaras Pundzinas, kun. Vytautas Sadauskas, Romualdas Laužikas, Antanas Čepulis, Stasė Šniukaitė, Onutė Šniukaitė, Stefanija Račienė, Jadvyga Bieliauskienė, Bronius Poškus, Algis Pivoras, Juozas Baltušnikas, Jonas Linkevičius, kun. Juozas Razmantas, kun. Antanas Šeškevičius, Irena Gajauskienė, Regina Teresiūtė, Balys Stukelis, Alfonsas Bumbulis, Albinas Mockus, Kazimieras Širvys, Bronė Valaitytė, Rudaitis, Balys Kubilius, kun. Rokas Puzonas, Vytautas Jogėla, Salomėja Menkevičiūtė, kun. Petras Kąstytis Krikščiukaitis, Robertas Grigas ir Mindaugas Gecevičius.

Vilnius, 1987. 10. 26.

Iš originalio perrašė Lietuvių Informacijos Centras.

• PERKANT IR PARDUODANT NAMUS prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

Vaikystės atsiminimai (2) *Marija Tūbelytė-Kuhlmanienė*

Potvynis Kęstučio gatvėje

Verkiu žiūrėdama į degantį Valstybės Teatrą

Šitame, savo vaikystės atsiminimų antrame skyriuje, papasakosiu apie dvi mūsų "Kęstučio gatvės periode" išgyventas katastrofas.

Pirmoji - mūsų namus apsėmęs potvynis, o antroji - įstrižai skersai gatvę nuo mūsų esančio, Valstybės teatro gaisras.

Mes gyvenome labai netoli nuo Kanto gatvės ir pavasarį einant ledams pastaroji kartais gerokai užtvindavo. Tačiau vanduo dažniausiai iki Kęstučio gatvės nedasiekdavo. Vienok tą pavasarį, sujudėjus ledams, Nemuno vanduo taip pakilo, kad jis užlie jo visa mūsų gatvės galą ir norint patekti į mūsų namus teko į juos plaukt laiveliu.

Vandeniui kylant aš visą dieną sėdėjau 'prilipusi' prie lango ir užhipnotizuota to nepaprasto vaizdo, išplėstomis akimis stebėjau pro langą praplaukiančius laivelius. Ir kai vakarop iš užu Kanto gatvės kampo pasirodė mano tėvo 'gondola', mano susijaudinimas pasiekė zenitą. Toji gondola buvo irkluojama dabar Tėtę visur lydinčio saugumiečio, o Tėtė net ir šiuo, kaip man atrodė, istorišku momentu neužmiršęs cigaretės, prisimerkęs traukdamas dūmą, įdėmiai žvalgėsi aplink. Viešpatie, kaip aš jam tada pavydėjau! Juoba, kad jis tą savo odisėją pakartos dar ir vėliau vakare, po vakarienės išplaukdamas į posėdį.

Antrą potvynio dieną, aš nebeištverdama likti tik stebėtoja, pradėjau Mamos prašyti, kad ir mudvi išplauktumėm pasivažinėti laiveliu. Bet Mama į tai tik su pasibaisėjimu kilstelėjo rankas.

- Tu, vaike, visiškai išėjai iš proto! Ar nematai kokios tos valtelės senos ir aplūžusios? Kas būtų jeigu mūsiškė apvirstų ir mes atsidurtumėm šaltame, su ledais sumaišytam vandeny ? Taigi nustok apie tokius niekus net galvojusi!

Iš patyrimo žinodama, kad kai Mama pasakydavo ne, tai taip ir būdavo, aš didžiai nusiminus sugrįžau atgal prie lango. O už lango 'judėjimas' kaskart didėjo. Štai iš turgaus, su dviem kupinom daržovių ir kitokio maisto pintinėm, grįžta mūsų dar daugiau negu paprastai susiraukusi virėja Morta. Kokia baisi neteisybė, kad tie, kurie gauna tą vienkartinę privilegiją Kęstučio gatve paplaukioti laiveliu, jos taip visiškai neįvertina! Jai vos išnykus durų angoje, kitu laiveliu priplaukia mūsų šeimininkas Finkelšteinas, o kiek vėliau, prie šalimais esančio namo sustojus dar vienam laiveliui, stora moteriškė iš jo iškelia net du mažus vaikus, kuriuos pamačiusi aš jau visiškoj desperacijoj vėl puolu prie kažką už rašomojo stalo berašančios savo motinos.

- Mama, Mama! Žiūrėk, į kaimynų namą atplaukė du berniukai. Jie abu už mane daug mažesni - dviejų ar trijų metų, o man gi jau šeši! Taigi jeigu jiems galima, kodėl tu ...

Bet Mama tik rūsčiai pakratė galvą. - Ar aš tau tik ką nesu pasakiusi ne!?

Išgirdusi tuos jos žodžius aš visiškai paplūdau ašarose. Laimei, pačiame tos scenos įkarštyje, mudviejų nepastebėtas, pro duris įėjo mano tėvas.

- Mariuk, paprašyk kad tave Freuleina (tada senoji Viktorija jau buvo pakeista vokiete guvernante) šiltai aprengtų ir važiuojam pasivažinėti laiveliu.

Aš maldaujančiai žvilgterėjau į Mamą, bet ji kaip koks audringas debesys visa parausdama pakilo iš už savo rašomojo stalo.

- Juozai, kas tau dabar šovė į galvą? Tai juk pavojinga!

Čia norėčiau pastebėti, kad mano tėvai sugyveno ypatingai taikiai ir aš jų niekados nesu mačiusi ne tik pykstantis, bet net ginčyjantis. Bet tą sykį jie, dėl šito tikrai nesvarbaus reikalo, buvo ant pat susipykimo briaunos.

Tėtė nustebęs žvilgterėjo į Mamą. - Ką, tu! Kęstučio gatvė gi ne Niagaros kriokliai. Marytės gyvenimetas pasiplaukiojimas tikrai bus didelis įvykis, o tu ...

Ir nors tai ir buvo labai į mano Mama nepanašu, ji staiga nusileido.

- Jeigu jau taip ieškote guzo, tai plaukite! ('Ieškoti guzo' buvo mano Mamos mėgiamas išsireiškimas).

Bet nors mes nuo to pasivažinėjimo valtele guzo ir negavome, toji ekspedicija, deja, pasirodė ne visiškai tokia euforiška, kaip kad aš ją buvau įsivaizdavusi. Tėtės gondola buvo siaura ir gąsdinančiai siūbavo į šalis, nuo Nemuno pūtė žvarbus vėjas, nepratęs irkluoti saugumietis mus taškė šaltais vandens lašais ir praplaukiant pro teatrą mus užplukdė ant šaligatvio. Tačiau, nežiūrint šių mažų negerovių, Tėtės pranašystė, kad pasiplaukymas laiveliu Kęstučio gatve man bus didelis įvykis, buvo teisinga ir aš tą potvynį atsimenu iki šiai dienai. Bet gal aš visa tai taip aiškiai atsimenu ir todėl, kad tai buvo vienintelis kartas kai aš mačiau savo tėvus vos nesusipykstant.

•••

Prieš pradėdama rašyti apie teatro gaisrą, turiu paaiškint, kad mūsų Valstybės Teatras mano vaikystėje 'vaidino labai svarbią rolę'. Kaip jau esu minėjus, mes gyvenome pačiame jo užnugaryje, ir todėl Mama mane dažnai nusivesdavo į du pirmuosius įvairių operų ir baletų veiksmus, o paskui laike pertraukos parvedus mane skersai gatvę į namus, įduodavo guvernantei guldyti į lovą. Taigi aš iki dvylikos metų buvau mačiusi beveik viską kas pas mus buvo statoma - bet tik jų pirmuosius veiksmus.

Tačiau nors aš į teatrą eiti tikrai mėgdavau ir žavėdavausi mūsų dainininkų bei šokėjų menu, tuos pačius asmenis sutikus 'gyvenime' buvo visai kitas reikalas. O sutikdavau aš juos dažniausiai Laisvės Alėjoje. Mamai mane išsivedus į miestą, mums vos išnėrus iš Miesto Sodo, į mus tuojau, ir neišvengiamai, atžygiuodavo Kipras Petrauskas, arba Kutkus, arba Glinskis ... "A, ponia Tūbelienė! " - kilstelėję savo kailines kepures džiaugsmingai sušukdavo jie. "Kaip smagu galėt su Tamsta kiek šnektelt!" (Šitie šaligatvio pasikalbėjimai mane ypatinga erzindavo žiemą, nes mums ilgokai pastovėjus, man visados labai sušaldavo kojos). Kodėl, o kodėl, tada nekantriai trepsėdama apie Mamą galvodavau aš, jie užuot ką nors veikę teatre, bastosi po Laisvės Alėją ir dargi net nuklysta ir į šalutines gatves?

Todėl gal ir nebuvo nuostabu, kad aš vakare nuvesta į operą, į kai kuriuos mūsų dainininkus žiūrėdama iš publikos, su palengvėjimu atsidususi sau pati pasakydavau: "ačiū Dievui, kad jie dabar ten scenoje užsiėmę viens kitam dainuoti ir mudvi su Mama palieka ramybėje".

Savaime suprantama, Mamą gatvėje sustabdydavo ir kalbindavo ir visokie 'kitokio plauko' vyrai ir moterys, bet bendrame kalbintojų skaičiuje vis vien vyravo teatralai.

Vienok kaip ten bebūtų, Mama gatvėje negalėdavo ne užkalbinta praeiti nė dešimties žingsnių. 'Vienam pagaliau atsisveikinus, žiūrėk skersai gatvę jau atbėga 'kitas'. O būdavo ir tokių, kurie nepasitenkinę vien trumpu pasikalbėjimu, mus nulydėdavo iki ten į kur mes eidavom - ir dažnokai, ir vėl atgal iki namų.

Aš apie šį reikalą taip plačiai rašau todėl, kad jis su laiku buvo tapęs tikra problema. Iš pat mažens pasivaikščiojimai Miesto Sode, o man kiek paaugus ir Vytauto kalne, būdavo vienintelis laikas kai Mama ir aš galėjome būti tikrai d v i e s e. Namie nuolatos įsibraudavo visokie netikėti svečiai, be perstojo skambėdavo telefonas. Bet kai Mamą net laike mūsų pasivaikščiojimų vis daugiau ir daugiau pradėjo apspisti žmonės, vienintėlė išeitis beliko nuo jų visų pabėgti į užmiesti, į kurį, orui pavelinant, mes pradėjom važinėti keletą sykių į savaitę. Mūsų mėgiamoji vieta buvo Pažaislis, kurio didingas vienuolynas ir žavus miškas yra likę vieni iš maloniausių mano vaikystės atminimų.

O dabar, kad ir su geroku pavėlavimu, grįžkime prie teatro gaisro. Kiek atsimenu, mes jį pastebėjome tik tada, kai iš nesenai prie senųjų teatro rūmų pridurtos ir į Kęstučio gatvę įsikišančios jo dalies ėmė veržtis juodi dūmai. Gaisrui vis daugiau įsiliepsnojus ir pagaliau suvažiavus gaisrininkams, jie - o turbūt ir jiems gesinti bepadedantys teatro tarnautojai - pradėjo pro naujosios teatro dalies langus mesti įvairius kostiumus.

Viską šitą drauge su kitais maniškiais stebėdama nuo mūsų balkono, aš tuoj atpažinau Aidos rusvą tuniką, Serpoletos plačiabrylę rausvą skrybėlę, Violetos pirmame Traviatos veiksme nešiotą baltą balinę suknelę ... Bet kai į Kęstučio gatvės šaligatvį nuplasdeno mano draugės Daliutės Kubertavičiūtės tėvo Petro Kubertavičiaus Vytauto Didžiojo rolėje dėvėtas kostiumas, aš galutinai susijaudinus pasitraukiau iš balkono ir puoliau telefonuoti savo draugei. 'Daliute! Teatras dega! Tavo tėtės kelnės tik ką išlėkė pro langą!'

Kadangi Kubertavičiai gyveno čia pat Kanto gatvėje, ji pas mus beveik tuč tuojau pribuvo ir, pamačiusi kas vyksta jos tėvų darbovietėje, gailiai pravirko. "Kad tik jiems pasisektų kaip galima visko daugiau išgelbėti, kad tik jiems pasisektų!" - kukčiodama kartojo ji.

Pamačiusi savo draugės ašaras aš staiga susigėdau. Iki šiol teatro gaisras man atrodė dar vienas jo mums patiektu spektakliu, bet dabar pagaliau įsisąmoninau, kad tenai, skersai gatvę nuo mūsų, juk nuo liepsnų žūsta dau gybė gražių aksominių kostiumų, romantiškų pelėrinų, šauniai plunksnotų skrybėlių ir deimantais žėrinčių tiarų! O ką bekalbėti apie kitokias teatro nuosavybes! Man tuoj pat prieš akis stojo žavingos dailininko Dobužinskio dekoracijos Eugenijui Onieginui, ir aš apimta begalinio grau-

(Nukelta į 8 psl.)

Motinos ir Vaiko draugijos valdyba nepriklausomybės metais Kaune. Pirmoje eilėje sėdi iš kairės dr. N. Vienožinskienė, Jadvyga Tūbelienė, p. Hanebelienė. Antroje eilėje trečia iš kairės Marija Nemeikšaitė ir ketvirta adv. Birutė Novickienė.

Vasario 16 Gimnazija

Antanas Juodvalkis

Švęsdami Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 70 metų sukaktį, neužmirškime ir Vasario 16 vardu pavadintos vienintelės išeivijos lietuvių gimnazijos, įsteigtos 1950 metais, Diepholzo kareivinėse. Vokietijos LB nupirkus Rennhofo pilį, ją pritaikius gimnazijos paskirčiai ir pristačius medinius barakus, 1954. I. 3 d. gimnazija su 180 mokinių persikėlė į Huettenfeldą, kur ir šiandien tebeveikia.

Išemigravus didžiajai daliai lietuvių į kitus kraštus, sumažėjo ir mokinių skaičius Vasario 16 gimnazijoje. Ilgesnį laiką mokinių skaičius sukosi apie 90, bet 1983 m. nukrito žemiau 60 ir buvo pavojus gimnazijai užsidaryti. Subruzdus LB vadovybėms, įsisteigus gimnazijai remti komitetams ir pradėjus skatinti jaunasias šeimas savo prieauglį leisti į vienintelę laisvajame pasaulyje lietuvių gimnaziją, mokinių skaičius pradėjo augti ir 1986 m. pasiekė 82, 1987 m. užsiregistravo 76 mokiniai. Pagal kraštus mokiniai pasiskirsto: 42 iš Vokietijos, 20 iš Amerikos, 6 iš Kanados, 3 iš Argentinos, 2 iš Urugvajaus ir po 1 iš Brazilijos, Domininkonų respublikos ir Mali (Afrikos). Pasigendame mokinių iš Didžiosios Britanijos, Prancūzijos ir kitų Europos kraštų. Gal todėl ten priaugantis jaunimas silpnai ar visai nekalba lietuviškai, ką parodė ir paskutinis jaunimo kongresas, įvykęs Australijoje, kuriame atstovai iš Anglijos nekalbėjo lietuviškai ir reikėjo jiems vertėjų. Nuostabą kelia malietė, mišrios šeimos mergaitė, kalbanti lietuviškai ir pasiryžusi baigti lietuviškąją gmniaziją. Nėra abejonės, kad tai yra lietuvės motinos pastangų vaisius.

Vasario 16 gimnazija — žemė ir pastatai priklauso Vokietijos lietuvių bendruomenei, o inventorius ir mokyklos administravimas — 1968 m. sudarytai kuratorijai. Vasario 16 gimnaziją stambiai remia Vokietijos federalinė vyriausybė ir vietinės valdžios bei bažnytinės organizacijos. 1965 metais pastatyti nauji gimnazijos rūmai, o 1972 m. ir modernus bendrabutis mergaitėms. Po 1984. VI. 6 d. pilyje įvykusio gaisro, berniukai buvo perkelti į gimnazijos patalpas, o klasėms pastatyti laikini barakai. Praėjusiais metais pašventintas naujasis berniukų ir atnaujintas mergaičių bendrabučiai, o taip pat ir gimnazijos pastatai. Apdegusios pilies atstatymo darbai kainuos 7.000.000 DM ir turėtų būti baigti 1989 metais. Dalį išlaidų dengia draudimas, kitą dalį — vokiečių valdžia ir katalikų bažnyčia, o trūkstamus pinigus turės sudėti lietuviai. Čia laukiama visų lietuvių didesnės paramos, nes vieniems Vokietijoje gyvenantiems lietuviams būtų per sunki našta. Jau dabar organizuojami paramai telkti būreliai ir prašomos organizacijos bei atskiri žmonės šias pastangas paremti. Huettenfeldo-Rennhofo vietovė pasidarė Vokietijos lietuvių veiklos centru.

* * *

Chicagoje veikia gimnazijai remti centrinis komitetas, sudarytas prie PLB švietimo ir tautinio auklėjimo komisijos, vadovaujamos vicepirm. Birutės Jasaitienės. Gimnazijai remti centrinis komitetas dabar yra tokios sudėties: komiteto pirmininkas Ramojus Vaitys ,sekretorė Aldona Vaitienė, iždininkė Jadvyga Biskienė ir nariai — Matilda Marcinkienė, Salomėja Daulienė ,Vida Šilienė, Neringa Ambrozaitytė ir Leonas Narbutis.

Vasario 16 gimnazijai remti komitetas rūpinasi ne tik aukų rinkimu, bet taip pat ir mokinių verbavimu. Komitetui didelį rūpestį sudaro kelionės išlaidų padengimas Pietų Amerikos mokiniams. Lietuvių Fondas skiria lėšas tik mokinių išlaikymui, o kelionėms turi apsirūpinti patys mokiniai ar komitetas. Kelionių išlaidos yra nemažos ir siekia 12,000 dol. metams, kurių pusę padengia gydytojų Sidrių suaukotas fondas, o kitą pusę turi sukaupti komitetas. Todėl laukiamos visuomenės aukos mokinių kelionėms ir gimnazijos pilies remontui.

Padėkime išlaikyti vienintelę laisvojo pasaulio lietuvių gimnaziją, pasivadinusią mums reikšmingu Vasario 16-sios vardu.

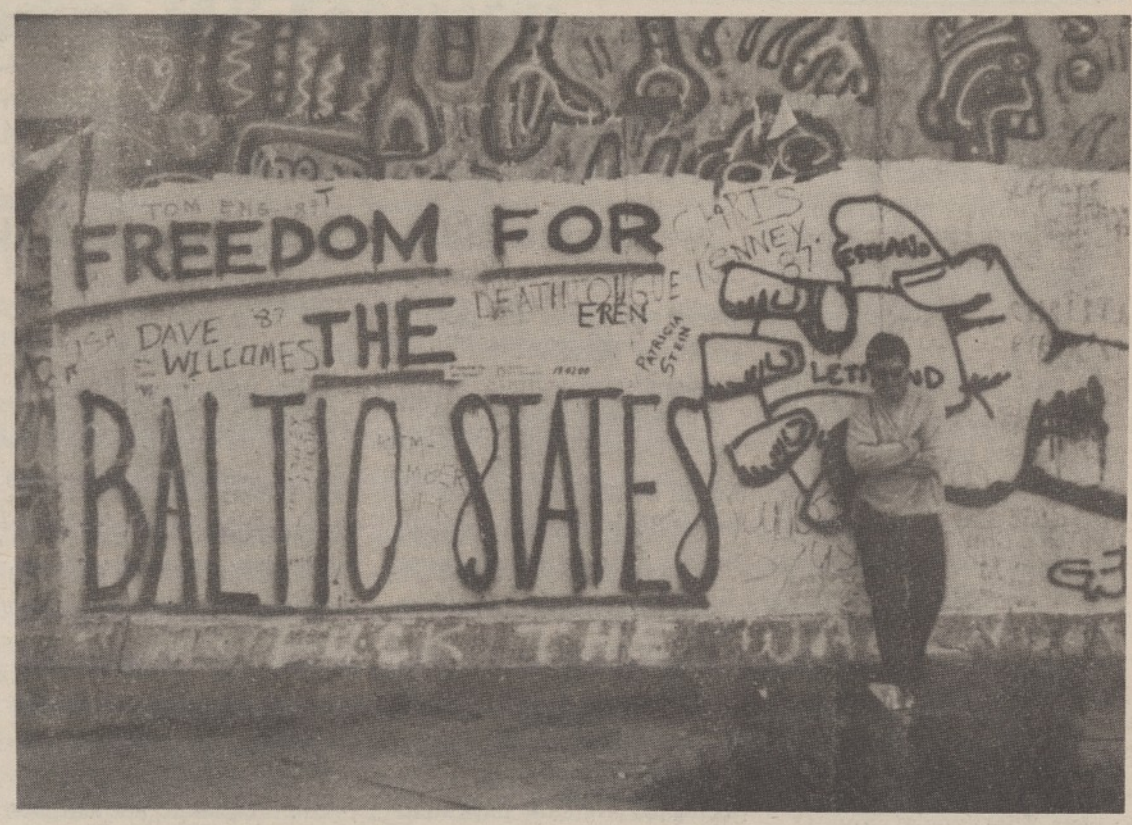

Nežinomų dailininkų piešinys ir šūkis ant rytų Berlyno gėdos senos: "Laisvės Baltijos valstybėms" (angliškai). Praėjusį rudenį tokį šūkį ir sukruvintos rankos pirštus kažkas išpiešė su užrašais ((vokiškai) Estija, Latvija, Lietuva ... Prie sienos škotas studentas Malcolm Beaton, kartu keliavęs su mūsų bendradarbio B. Railos anūke Gina Goulding.

Adv. Povilas Žumbakis Australijos parlamente

Americans for Due Process praneša, kad vasario 2 d Australijos Parlamente buvo apklausinėjamas adv. Povilas Žumbakis iš Chicagos, apie sovietinių įkalčių naudojimą Amerikos teismuose prieš tariamus nacius kolaborantus.

Australijos Senato Teisinių Reikalų Komitetas Canberroje šiuo metu baigia apklausas apie sovietų medžiagos priimtinumą ir patikimumą. Jų Parlamentas praėjusiais metais buvo pradėjęs svarstyti įstatymą, kuris įvestų kriminalines bylas prieš tariamus nacių kolaborantus. Įstatymas, kuriam reikalinga trijų perskaitymų Senate, kad jis įsigaliotų, buvo sustabdytas po antrojo skaitymo gruodžio mėnesį, dėl sovietinės medžiagos vartojimo ir reikalas perduotas senato Teisiniam Komitetui išsamesniam tyrinėjimui. Senato Komitetas savo išvadas pateiks pilnam Parlamentui už poros savaičių.

Savo atidarymo žodyje adv. Žumbakis pasveikino australiečius, kurie šiuo metu švenčia savo krašto "Bicentennial" ir priminė, kad mūsų teisinės sistemos remiasi nekaltumo, kol nėra įrodytas kaltumas, principu. Taipogi, kad ne tik naciai vieni turėjo monopolį kas link genocido. Sovietai tai praktikavo ir prieš, ir po Antrojo Pasaulinio karo. Jis pabrėžė, kad sovietai šiuos teismus skaito politiniais ir kad jų kontroliavimas medžiagos ir liudininkų atrankos yra tolygus davimui jiems teisę rasti visus kaltus.

Jis iškėlė rūpestį, kad JAV-ių OSI įstaigos prokurorai, eidami prieš Amerikos įprastas teisės sąvokas, pakenkia visai mūsų teisinei sistemai ir linkėjo, kad Australijoj neįvyktų taip, kaip įvyko Amerikoje.

Adv. Žumbakis, kuris buvo specialiai šiai apklausai nuvykęs į Australiją iš Chicagos, įteikė Senato Komitetui Americans for Due Process leidinius Soviet Evidence in North American Courts, Principles at Issue ir vaizdąjuostę, Los Angeles Times straipsnius, Nijolės Sadūnaitės prisiminimus A Radiance in the Gulag ir kt.

Tą pačią dieną iš ryto liudijo Australijos vyriausias tyrinėtojas šiom bylom, Robert Greenwood, kuris praėjusią vasarą keliavo į Maskvą, Izraelį, Kanadą, D. Britaniją, Italiją ir Vokietiją, kaupti žinias apie šių kraštų įvairias procedūras. JAV-se jis buvo pageidavęs atskirai susitikti su OSI vedėju Neal Sher, adv. Žumbakiu, adv. Berzinš ir World Jewish Congress vadais. Australijos ambasadoje Washingtone su p. Greenwood buvo susitikę adv. Žumbakis ir jo kviesti svečiai - adv. John Rogers Carroll ir Americans for Due Process koordinatorė Rasa Razgaitienė.

Po p. Greenwood paliudijimo Senate, pareiškimus davė Australijos žydų grupės. Adv. Žumbakio paliudijimas susilaukė plataus dėmesio Australijos spaudoje.

LB Juno Beach apylinkė sausio 16 d. paminėjo komp. St. Šimkaus 100-tąjį gimtadienį. Programą atliko sol. O. Šalčiūnienė ir Dainos choras, vadovaujamas J. Manomaičio. Prieky iš kairės kompozitoriaus sūnus Algis ir vidury antras sūnus Neris, apibūdinęs tėvo gyvenimą ir darbus. J. Garlos nuotr.

Vaikystės atsiminimai...

(Atkelta iš 7 psl.)

dulio irgi apsipyliau ašaromis. Ir taip mes su Daliute, stovėdamos ant mūsų balkono, graudžiai verkdamos sekėme kaip dega mūsų teatras ....

(Bus daugiau)

Londone pagerbtas rašytojas Kazimieras Barėnas

Rašytojo Kazimiero Barėno 80-mečio sukakties paminėjimo vakaronę surengė Londono Lietuvių — Švento Kazimiero klubas, Londono lietuvių parapijos svetainėje, 1988 metų sausioo mėn. 9 dienos vakare.

Klubo valdybos pirmininkas S. Kasparas pradėjo gimtadienio vakaronę pasveikindamas Didžiosios Britanijos lietuvių pažibą sukaktuvininką Kazimierą Barėną, Lietuvos atstovą D. Britanijai Vincą Balicką ir gausius dalyvius vakaronėje.

Paprašė teisininką Petrą Mašalaitį, kad jis supažindintų vakaronės dalyvius su sukaktuvininko gyvenimu.

Petras Mašalaitis sakė: "Man tenka didelė garbė pasveikinti Kazimierą Barėną jo 80 metų proga, ir pasidalinti nors trumpai su jumis jo nueitą garbingą kelią. Kazimieras mano bendradarbis, kaip ir daugelis mūsų rašytojų, kurie šaukė "Atsibūs tėvynės sūnūs didžią praeitį atsiminę".

Toliau sužinome iš P. Mašalaičio, kad Kazimieras gimė 1907 metais gruodžio mėn. 30 diena, Stonionių kaime, Pumpėnų valsčiuje, Panevėžio apskr. Aukštesnįjį mokslą gavo Panevėžio gimnazijoje, toliau siekė aukštojo mokslo Vytauto Didžiojo universitete, humanitarinių mokslų fakultete studijuodamas lietuvių kalbą ir padagokiką, kartu dirbdamas universiteto administracijoje. Tuomet Lietuvoje rašytojo, o ypatingai pradedančio gyvenimas nebuvo rožėmis klotas. Pragyvenimą reikėjo užsidirbti ko nors kitu darbu. Todėl Kazimieras užbaigęs studijas pasiliko Universiteto administracijoje iki 1943 metų. (Turbūt iki kol vokiečiai okupantai ją uždarę). 1943 metų pradžioje perėjo dirbti "Ateities" dienraščio redakcijoje arčiau pamėgto savo darbo.

1944 metų antroje pusėje Kazimieras kaip ir tūkstančiai lietuvių atsidūrė Vokietijoje. Čia jis pradėjo dirbti Berlyne leidžiamajame savaitraštyje "Lietuviai" kaip redakcijos narys.

1947 metų pavasarį Kazimieras su kitais šimtais lietuvių atkeliauja į Didžiąją Britaniją ir pakliūva į tekstilės pramonę atlikti savo prievolę.

Manchesterio mieste 1949 metais jis suorganizavo lietuviškų knygų leidyklą "PRADALGĖ", kuri išleido poeto Vlado Šlaito eilėraščius "Žmogiškosios Psalmės", R. Spalio-Giedraičio knygą "Trylika nelaimių" ir savo vertimą J. Steinbeck "Tarp pelių ir vyrų".

1957 metais Kazimieras Barėnas buvo pakviestas būti vienintelio lietuviško laikraščio "EUROPOS LIETUVIS" redaktorium. Ir kartu ėjo "NIDOS" knygų klubo leidyklos vedėjo pareigas.

Šalia redaktoriaus darbo Kazimiero plunksna smarkiai judėjo; gimsta knyga "Sauja derliaus". Literatūros metraščio "PRADALGĖ", 10 tomų. Literatūrinės periodikos dalykų rinkinius "RINKTINĖ" 14 sąsiuvinių, "NIDOS" sieninis kalendorius su kasdieniniais pasiskaitymais, Apžvalgos knyga "Britanijos Lietuviai" 1947-1973 m.

Jis sukūrė įdomių apsakymų knygų, kaip "Giedra visad grįžtą", "Karališką dieną", "Atsitiktiniai susitikimai", "Kilogramas cukraus".

Svarbiausi K. Barėno kūriniai tai jau premijuoti romanai "Dvidešimts viena Veronika", "Tūboto gaidžio metai". Ir aukščiausią premiją yra gavęs Lietuvių Bendruomenės Kultūros Fondo už "Beragio ožio metai". Šalia visos čia paminėtos kūrybos Kazimieras plačiai reiškėsi laisvojo pasaulio lietuvių laikraščiuose ir žurnaluose.

Savo sveikinime Lietuvos atstovas Vincas Balickas kalbėjo: "Sulaukti ilgesnio ir brandaus amžiaus pirmoj vietoj yra Dievo dovana, bet drauge tam yra reikalinga ir mūsų pačių pastangos: išmintingas, santūrus gyvenimo būdas, giedri nuotaika, o už vis labiausiai pasišventinimas geriems darbams. Jūs mielas jubilijate, visą savo gyvenimą buvote darbštus mūsų tautos sūnus ir savo rašytojo plunksne nemažai pasitarnavote Lietuvos reikalui.

Taigi, toji šviesi mūsų

Rašytojas Kazimieras Barėnas su žmona piauna sukaktuvinį tortą. Iš kairės S. Balickienė, Kazimieras ir Marija Barėnai, Lietuvos atstovas Anglijoje Vincas Balickas.

mielojo jubilijato žvaigždė, sužibusi Nepriklausomos Lietuvos padangėje, skaisčiai tebespindi nušviesdama mūsų lietuviškosios išeivijos gyvenimą. Duok Dieve, kad toji žvaigždė dar ilgai spindėtų!.."

Tolimesnę programos dalį vedė Justas Černis, patiekdamas vakaronės dalyviams skaitymą iš būsimos K. Barėno "IŠSIBARSTYMO METAI" knygos. Laimutis Švalkus apibūdino kiekvieną K. Barėno knygą.

Gyvu žodžiu jubilijatą sveikino poetas Laimutis Švalkus, Eimutis Šova, savo šeimos, Lietuvių Sąjungos valdybos ir narių vardu, Leonardas Songaila, — Sporto ir Socialinio klubo, Stasys Kasparas Didžiosios Britanijos Lietuvių Katalikų Bendrijos, žurnalo "Šaltinis" leidėjų, redaktoriaus kun. dr. S. Matulio ir redakcinio kolektyvo vardu išreikšdamas padėka už bendradarbiavime "Šaltinyje".

Sveikinimai raštu gauti iš rašytojo dramaturgo Algirdo Landsbergio, rašytojų Antano Vaičiulaičio, Stasio Santvaro, žurnalistų Alfonso Nako, dr. Stasio Kuzminsko ir kt. iš įvairiausių pasaulio vietovių.

Po sveikinimų buvo duota proga LSS Europos Rajono vadovybei pasveikinti Jubilijatą ir kartu jo žmonai Marijai Barėnienei įteikti LSS vadovybės atžymėjimo ordeną už Nuopelnus su kaspinu. Londono skautų vieneto vadovas Vincentas O'Brien pasakė sveikinimo žodį abiem K. M. Barėnams, pakviesdamas s. Gajutė O'Brien su vieneto skautėmis prisegti ordeną Marijai Barėnienei. Vakaronės dalyviai griausmingu plojimu atsistoję sveikino Mariją Barėnienę su apdovanojimu.

Griausmingai sudainuotą "Ilgiausių metų" ir tuo prasidėjo vakaronės dalyviu pabendravimas su savo pažiba Kazimieru. Perpjaujant gimtadienio tortą abiems Barėnams dar galingiau skambėjo Ilgiausių metų, raštingų metų ir Valio, valio.

Taip Britanijos lietuviai paminėjo savo rašytojo gimtadienį ir pasilieka laukdami naujos knygos pasirodymo.

Stasys Kasparas

NATIONWIDE INSURANCE
Nationwide is on your side

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į OBELENIŲ apdraudos įstaigą — 6181 Mayfield Road, Suite 203, Mayfield Hts., Ohio 44124. Skambinti ZENONUI arba SAULIUI (216) 442-6810.

Marija Barėnienė apdovanota skautų ordinu "Už nuopelnus", tarp lietuvių skautų vadovų. Iš kairės Grajutė O'Brien, Marija Barėnienė, Vincas O'Brien, Eimutis Šova. Prieky mažieji Vincas O'Brien ir Nijolė O'Brien.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

nes tik nuo mūsų priklauso kiek esame pajėgūs ginti ok. Lietuvos bylą laisvajame pasaulyje.

Neužmirškime LIETUVOS LAISVĖS IŽDO pagerbdami savo artimųjų atmintį ar tvarkydami savo palikimų reikalus.

Jūsų auka TAUTOS FONDUI remia ELTA biuletenių leidimą 6 kalbomis ir padeda skleisti informaciją apie tikrą padėtį ok. Lietuvoje.

Visos aukos atleidžiamos nuo federalinių mokesčių, IRS Cert. No. 51-0172223.

TAUTOS FONDAS
LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION, INC.
P. O. Box 21073
Woodhaven, N. Y. 11421

Kultūrinėmis temomis

Vladas Vijeikis

Florijonas, pamatęęs mane savo namų tarpduryje, pradžiugo ir priėmė išskėstomis rankomis.

— Rioglinkis per slenkstį. Durų negali laikyti ilgai atidarų. Gazas velnioniškai pabrango. Gerai, kad užėjai. Jau nuo pat ryto kirminas graužia. O su kirminu vienam kariauti neišpuola.

Pasodinęs mane į minkštą sofą, Florijonas priėjo prie knygų spintos ir ištraukė knygą, kuri buvo priglausta prie "Lietuvių Enciklopedijos" raidės "S". Nelyginant papildomas tomas. Florijonas atskleidė viršelį ir sako:

— Pažiūrėk, ar ne gudriai sugalvota?

Tarp viršelių, ne pilni išminties puslapiai baltavo, bet pusiau nugerta plokščia skačiaus bonkelė.

— Laikau prie "S" raidės, kad nepamirščiau. Reiškia skačius. Buvau kartą tarp kitų raidžių padėjęs, tai ilgai teko ieškoti.

Pripylė iš "S" raidės ir sako:

— O dabar pažiūrėkime prie "K" raidės. — Čia Florijonas ištraukė žymiai

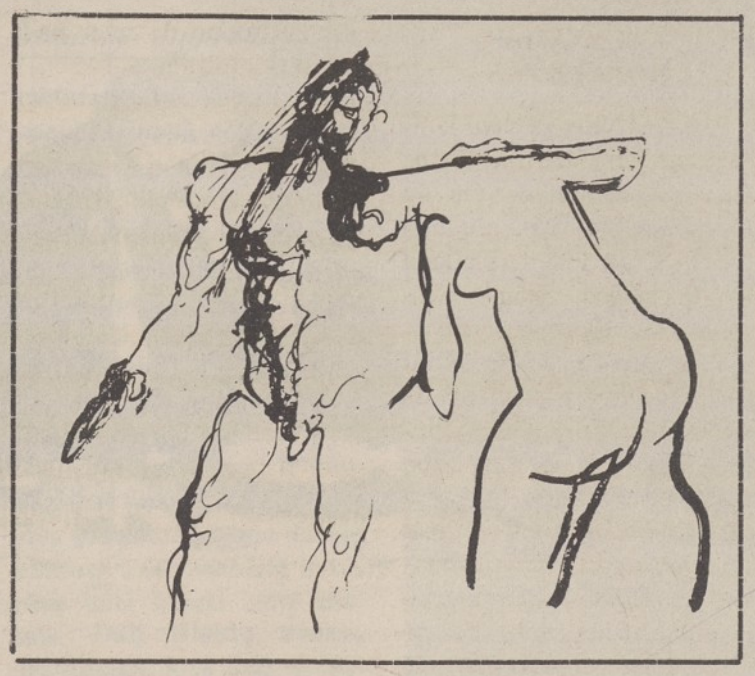

Kęstučio Lapšio kūrinys Čiurlionio galerijos sukaktuvinėje parodoje.

plonesnį kultūrinį pasireiškimą.

— Tai kas čia ypatingo. Kalendorius.

— Kalendorius kalendoriui nelygus. Čia tau ne "Draugo" kalendorius. Čia 12 meninių pasireiškimų. Tik pažiūrėk. Čia Sausis, čia Vasaris.

Prieš mano akis sumirgėjo visa galerija nuogų merginų. Viena už kitą prašmatnesnės.

— Pasikabinčiau ant sienos. Žmona neleidžia. Kas gi mėgsta konkurenciją. Na, tai už meną ir grožį, — sušuko Florijonas ir pripylė iš "S" raidės. — Tu gerk, nebijok dar yra prie "V" raidės ir prie "C". Matau iš veido, kad įspėjai, kad tai bus visky ir cognacas. Matai, reikia kultūringai gyventi.

Pradėję skaityti "V" raidės tomą tikrai pradėjome kultūrinėmis temomis kalbėti.

— O dabar aš tau noriu savo nuomonę apie mūsų meną pareikšti, — sako Florijonas. — štai buvau Jaunimo Centre, Chicagoje, meno parodoje. Visokių paveikslų prikabinėta. Daugiausia, nuogos moterėlės. Dauguma labai negražios. Tai aš ėmiau pusgarsiai komentuoti. Atseit sukilo emocijos ir į meno kritikus pakreipė. Tai sakau: "Nejaugi mūsų lietuvaitės be tautinių kostiumų tokios negražios?" Išgirdusi vieno moterėlė pusbalsiu sako: "Kas tamsta? Dailininkas? Taip drąsiai kalbi. Jeigu jūs dailininkas tai aš jums papozuočiau". Žvilgterėjau savo meniniai nepritytusia akimi ir nusprendžiau, kad tegul ji geriau su tautiniu kostiumu pozuoja. Atrodo, kad paroda nemažai susidomėjo mūsų atžalynas. Vis pro duris nosis kaišiojo. Mat trijų dolerių už įėjimą neturi. Gal reikėtų nemokamai juos leisti, jeigu taip domisi. Viena dailininkė (dar neženota) nupiešė visai nuogą vyrioką. Nei fygos lapo neprisegė. Bet man nepatiko. Spalva netokia. Čia jau dailininkės vaizduotė. O tiesą pasakius, nuogų vyrų parodoje labai maža. Diskriminacija. Tik kas turi protestuoti? Vyrai ar moterys? Kaip tu manai?

— Hm. mmm, — tepavyko išstenėti.

— Gražus katalogas, pilna nuogų, — toliau tęsė Florijonas, — o gale patys Čiurlionio galerijos direktoriai. Stipriai apsivilkę. Tai kodėl ne nuogi?

Čia Florijoną matyt labai jau meninė nuotaika pagavo. Mosuodamas savo kalendorium šūktelėjo.

— Rytoj pat kabinu kalendorių ant sienos. Jeigu Čiurlionio Galerija septyniasdešimt vieną nuogybę pakabino, tai kodėl aš negaliu tik po vieną per mėnesį?! Kaip tu manai?

— Hm, mmm, — sumikčiojau ir baisiai susigėdau, kad kultūriniuose frontuose esu toks silpnas.

Kad nukreipti temą kitais šunkeliais, sakau: — Tau, Florijonai enciklopedijoje dar trūksta "B" raidės.

— O kas tai būtų?

— Brandi.

— O vis dėlto tu netoks kvailas — nudžiugo Florijonas.

Toliau kultūrinių temų nebelietėme. ■

INTERNATIONAL

RITA PAUPERIENĖ, įstaigos vedėja

G.T. INTERNATIONAL dėkoja visiems klientams, kurie įgalino šios įstaigos augimą ir patarnavimų plėtimą. Kviečiame jus keliauti su mumis šiais metais.

1988 EKSKURSIJŲ TVARKARAŠTIS

Nr. 8800/SA	**Pietų Amerika:** 5 d., Rio, Iguassu Falls, 4 Buenos Aires balandžio 7-18.
Nr. 8801	**Lietuva** 15 d., Maskva 2 d., gegužės - 16 - birželio 3
Nr. 8802/F	**Lietuva** 10 d., Maskva 1 d., Leningradas 1 d., Amsterdamas 3 d., birželio 13-29.
Nr. 8803/M	**Lietuva 10 d., Maskva 1 d., birželio 14-26.**
Nr. 8804/BAL	**Pabaltijis: Klaipėda 2 d., Vilnius 5 d., Ryga 2 d., Talinas 2 d., Helsinkis 2 d. ir 2 dienos laive, liepos 4-19.**
Nr. 8806/F	**Lietuva** 10 d., Maskva 1 d., Leningradas 1 d., Amsterdamas 3 d., liepos 18 — rugpjūčio 3.
Nr. 8807/M	**Lietuva** 10 d., Maskva 1 d., liepos 19-31.
Nr. 8808/F	**Lietuva** 10 d., Maskva 1 d., Leningradas 1 d., Amsterdamas 3 d. rugpjūčio 15 - 31.
Nr. 8809/M	**Lietuva** 9 d., Maskva 2 d., rugpjūčio 16 - 28.
Nr. 8810/F	**Lietuva** 10 d., Maskva 1 d., Leningradas 1 d., Vakarų Vokietijoje (Octoberfest) 5 d., rugsėjo 19 - spalio 7.
Nr. 8811/M	**Lietuva** 9 d., Maskva 2 d., rugsėjo 20 - spalio 2.

G. T. INTERNATIONAL tvarko visus kelionių reikalus oro, vandens ir sausumos keliais. Turizmui ar biznio kelionei kreipkitės pas mus.

G.T. INTERNATIONAL padeda sudaryti iškvietimo dokumentus artimiesiems iš Lietuvos.

NORI PASAULIO PAMATYTI?
KREIPKIS Į G.T.

G. T. INTERNATIONAL, INC.
10401 S. ROBERTS ROAD
PALOS HI[illegible] ILLINOIS 60465
TELEFON. (2) 430 - 7272

A. A.

ANTANUI JANUŠAIČIUI

mirus savoje šalyje, jo broliui JURGIUI JANUŠAIČIUI, jo šeimos nariams ir visiems artimiesiems reiškiame giliausią užuojautos žodį ir drauge liūdime.

Juozė ir Jonas
Daugėlai

Florida.

Brangiam mano bendradarbiui Kaune,

intelektualui

Dipl. agr. ANTANUI MUSTEIKIUI

Amžinybėn persikėlus, nuoširdžiai užjaučiu jo žmoną ELENĄ ir sūnų VYTAUTĄ.

J. Mockaitis

A. A.

MIKALOJUI NAUMANUI

mirus, jo žmonai ONAI, dukrai GENOVAITEI KARSOKIENEI ir jos šeimai reiškiame giliausią užuojautą.

Jonas, Juozas ir Jadvyga
Naujokaičiai

A. A.

MIKALOJUI NAUMANUI

mirus, žo žmonai ONAI, dukrai GENOVAITEI, ir jos vyrui ALBINUI KARSOKAMS reiškiame gilią užuojautą.

Lilė ir Aleksas Kaziai,
Hot Springs, Arkansas

A. A.

INŽ. VYTAUTUI IZBICKUI

mirus, jo našlę FELICIJĄ, dukrą DAIVĄ, sūnų VYTENĮ, brolį LIONGINĄ, gimines ir artimuosius labai užjaučiame ir drauge liūdime.

Genė ir Algis Dūdai
Vanda ir Antanas Gruzdžiai
Elena ir Leonas Kačinskai
Angėlė ir Albinas Karniai
Ramutė ir Jonas Kriviai
Ona ir Jonas Pupininkai
Ona Šiaudikienė

Florida

Mielam ir artimam kolegai filisteriui

A. † A.

INŽ. VYTAUTUI IZBICKUI

iškeliavus amžinybėn, žmoną FELICIJĄ, sūnų VYTENĮ, dukrą DAIVĄ, brolį LIONGINĄ su šeima ir kitus gimines bei artimuosius esančius giliame skausme, nuoširdžiai užjaučiame ir skausmu kartu dalijamės.

Antanas Diškėnas
Aleksandra ir Vincentas Gruzdžiai
Dalia ir dr. Jonas Maurukai
Elena ir Antanas Rūkai
Leokadija ir Juozas Žvyniai

Mūsų mielam kolegai filisteriui

A. A.

INŽ. VYTAUTUI IZBICKUI

iškeliavus amžinybėn, giliame skausme likusius jo žmoną FELICIJĄ, sūnų VYTENĮ, dukterį DAIVĄ, brolį LIONGINĄ, o taip pat ir visus gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime netekę taip mielo ir artimo draugo.

Modestavičių šeimos

A. A.

INŽ. VYTAUTUI IZBICKUI

mirus, jo žmonai FELICIJAI, sūnui VYTENIUI, dukrai DAIVAI ir artimiesiems, mūsų nuoširdi užuojauta.

Genė ir Jonas
Miglinai

BOSTONO LIETUVIAI

Petras Viščinis

LAUKIAMAS KONCERTAS

Laisvės Varpas savo koncertuoe supažindina vietos lietuvių visuomenę vis su naujomis mūsų meninėmis jėgomis, dažniausiai pirmą kartą pasirodančiomis Bostono ir apylinkės lietuviams. Šiuo požiūriu išimties nesudarys pavasarinis jo koncertas, kuris rengiamas kovo 13 d. 3 val. po pietų So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos trečio aukšto salėj, 368 W. Broadway, So. Bostonę. Jame programą atliks sol. Birutė Vizgirdienė (sopranas) iš Los Angeles, operos solistas Ričardas Daunoras iš Vakarų Vokietijos ir pianistas dr. Saulius Cibas iš Bostono. Kiekvieno solisto atskirai atliekamos dainos ir operų arijos, o taip pat jų duetai sudarys įvairią ir įdomią programą.

Tuo koncertu minimos Laisvės Varpo veiklos 34-rių metų ir Lietuvių Fondo veiklos 25-rių metų sukaktys. Joms skiriamas vienas renginys todėl, kad pernai buvo neįmanoma suorganizuoti atskiro Lietuvių Fondo sukakties minėjimo dėl Lietuvos krikščionybės ir kitų renginių gausos, o užmaršomis tos sukakties negalima praleisti, nes ji yra reikšminga mūsų išeivijos gyvenime. Į koncertą atvyks ir atitinkamus pranešimus padarys Lietuvių Fondo vadovybės atstovai, bet visi konecrto suorganizavimo darbai ir atsakomybė už jį tenka Laisvės Varpui. Pagal susitarimą eventualus koncerto pelnas liks tolimesniam Laisvės Varpo išlaikymui.

Į leidžiamą koncerto programos knygutę bus įrašyti gauti sveikinimai ir skelbimai, o taip pat pagal įnašo dydį koncerto globėjais, koncerto garbės rėmėjais, rėmėjais ar talkininkais visi tie, kurie koncerto rengimą parems pinigiškai.

Laisvės Varpui sukaks 34-ri metai kovo 7 d., o Lietuvių Fondui sukako 25-ri metai pernai. Laisvės Varpas kas sekmadienį perduoda lietuvių ir anglų kalba visuomenininio ir kultūrinio pobūdžio radijo programas lietuvių ir anglų kalba, ruošia specialias radijo programas anglų kalba įvairioms amerikiečių radijo stotims Vasario 16-sios ir Tragiškųjų birželio įvykių sukakties pagrindu, kasmet suorganizuoja bent du aukštesnio lygio renginius. O Lietuvių Fondas — tai lyg finansų ministerija, kuri kasmet iš gaunamų už pagrindinį kapitalą palūkanų skiria lituanistiniam švietimui, jaunimo reikalams, menui ir kultūrai virš ketvirčio milijono dolerių, pagrindinį kapitalą saugodama Lietuvos atstatymui, kai ji atgaus laisvę. Vienu iškiliu koncertu minint šių dviejų reikšmingų institucijų sukaktis, bus iškeltas jų konkretus, pozityvus darbas, kad mūsų išeivija nemirtų už Lietuvos ribų, bet pratęstų lietuvių tautos gyvybę svetimoje žemėje, remiančioje Lietuvos kovą dėl savo laisvės ir tautinės individualybės.

STAMBIOS AUKOS

Sausio 28 d. Sandaros patalpose Brocktone įvyko Sandaros klubo, Montellos Lietuvių Tautinio klubo ir Sandaros 24-sios kuopos narių visuotiniai metiniai susirinkimai, kuriuose išklausyti ir priimti finansiniai pranešimai, peržvelgta ligšiolinė veikla ir aptarti ateities planai. Daugiausia diskutuota, kaip susitvarkyti, kad be nuostolio galėtų verstis Sandaros klubas, kuris yra vienintelis lietuvių klubas, veikiąs kiekvieną dieną. O anksčiau Brocktone veikė šeši lietuvių klubai: Sandaros klubas, Skeet klubas, Piliečių klubas, Kazimiero klubas, Franklin klubas ir Tautiško namo klubas. Išskyrus Sandaros klubą, visi kiti perėjo į kitataučių privačias rankas.

Kai Sandaros klubas yra verslo organizacija, siekianti pelno, tai Montellos Lietuvių Tautinis klubas yra visuomeninė ir kultūrinė organizacija, nesiekianti pelno, atleista nuo mokesčių mokėjimo. Iš šio klubo gaunamų nuošimčių už turimą kapitalą Vasario 16-sios proga paskirta po 200 dolerių Lietuvių Fondui, Tautos Fondui, Amerikos Lietuvių Tarybai, Lietuvių Bendruomenei, Vasario 16-sios gimnazijai Vakarų Vokietijoje ir Laisvės Varpui, o 100 dolerių Lietuvos Vyčiams, viso 1,300 dolerių. Tai stambiausios aukos lietuviškiems reikalams visoje Brocktono-Bostono apylinkėje.

AKT. H. KAČINSKO PLOKŠTELĖS REIKALU

Visuomenė gyvai domisi akt. Henriko Kačinsko įkalbėtų literatūros kūrinių plokštelės išleidimo galimybėmis. Pasirodo, kad tai visiškai realus reikalas. Iniciatorių branduolys Bostone (rašytojas Antanas Gustaitis, buv. Amerikos Balso lietuvių skyriaus vedėjas Alfonsas Petrutis ir Laisvės Varpo vedėjas Petras Viščinis) renka iš įvairių šaltinių turimus įrašus, tikrina juos ir lygina su kitais, atrenka pačius geriausius, o mirusiojo našlė Sofija Kačinskienė (Floridoje) rūpinasi reikalingomis plokštelei išleisti lėšomis. Ji taip pat atsiuntė kai kurių įkalbėjimų juostas. Atskiras klausimas — tai techniški plokštelės pagaminimo reikalai. Jie tebesiaiškinami Bostone, siekiant nustatyti plokštelės pagaminimo išlaidas, jos medžiagos kokybę ir kitus reikalus, susijusius su plokštelės gamyba. Atrodo, kad visų bendromis sutartinomis pastangomis plokštelė netolimoje ateityje pasieks lietuvių visuomenę. Tai bus prasmingiausias paminklas akt. Henrikui Kačinskui, o lietuvių visuomenei — vertinga kultūrinė dovana.

• **Rašytojui Stasiui Santvarui** Bostono ligoninėje padaryta operacija. Tai jau antroji operacija, padaryta jam trijų mėnesių bėgyje. Ligonis sveiksta namuose žmonos Alės priežiūroje.

• **Lietuvių Bendruomenės Cape Cod** apylinkės valdyba, per ižd. Ireną Jansonienę, Dirvai paremti atsiuntė auką 50 dol. linkėdama toliau sėkmės kilniame darbe. Ačiū.

Skaitykit ir platinkit
D I R V Ą

Brangiam vyrui ir tėvui

A. A.

INŽ. VYTAUTUI IZBICKUI

mirus, jo žmoną FELICIJĄ, dukrą DAIVĄ ir sūnų VYTENĮ nuoširdžiai užjaučiame.

Genė ir Adolfas Armaliai
Lionė Jankauskienė

Florida

KEIČIASI POLITIKA DĖL RELIGIJOS

Šiais metais rusų ortodoksai švenčia 1,000 metų sukaktį nuo krikščionybės įvedimo, ir štai dabar skelbiama, kad sovietinė vyriausybė duos daugiau religinės laisvės.

Religinių reikalų tarybos pirmininkas Konstantinas Charčevas pareiškė, kad dabar, demokratizacijos sąlygomis, daug aiškiau įsižiūrima į bažnyčios vaidmenį socialistinėje valstybėje ir imama šalinti visa eilė kliūčių, kurios ligi šiol neleido visiems piliečiams naudotis sąžinės laisve.

Kaip tik dabar suėjo 70 metų, kai buvo paskelbtas Lenino pasirašytas dekretas "Bažnyčios ir valstybės atskyrimas'", ir partiniai pareigūnai ėmė aiškinti, ką Leninas bus norėjęs tuo dekretu pasiekti. K. Charčevas dabar tvirtina, kad juo nebuvo siekiama sunaikinti ar pasmerkti bažnyčią ar religiją. Norėta tik turėti vienodą požiūrį į tikinčiuosius ir ateistus. Vadinas, kažkas atsitiko ne taip. Charčevas net "Izvestia" dienraštyje užsipuolė, kad nepateisinamai uždarinėta maldos namai, valstybė savališkai elgiasi su religininkais, paneigia tikintiesiems jų teises. Žinoma, tos negerovės priskiriamos Stalino laikų režimui.

Pripažindama, kad per 70 metų ateistinė propaganda teturėjo ribotą poveikį, "Izvestia" taip pat tvirtina, kad dvasinis gyvenimas negali būti likviduojamas administracinėmis priemonėmis.

Kokios laisvės gali būti duotos? Kaip dabar aiškinamas senasis Lenino dekretas, tikintieji gali privačiai mokytis religinių dalykų ir turi teisę savo vaikus siųsti į specialias religines institucijas. Religinės grupės turi teisę statytis naujas bažnyčias ir atgauti bažnytinę nuosavybę. Net numatoma teisė leisti dėl religijos atsisakyti eiti į karą.

Be kita ko, ortodoksai jau turi savo laikraštį. Ar tokią teisę gaus ir Lietuvos katalikai?

ROBERT RISTLAAN — PIRMOJI STAMBI GLASNOST AUKA ESTIJOJE

Estijos komunistų partijos centro komiteto narys, viršininkas ideologijos ir propagandos reikalams Robert Ristlaan su triukšmu buvo pašalintas iš tų pareigų, nes per daug laisvės davęs ir glasnost išėjusi iš ribų.

Ta proga estų partijos vadas K. G. Vaino pasakė kalbą, kurioje nurodė, kad daugelis žmonių nepajėgia daryti skirtumo tarp demokratijos ir demagogijos, viešumo nuo palaidumo, kritiškumo nuo šmeižtų, istorinių įvykių nežinojimo nuo stiprios neapykantos socializmui ir jo vertybėms. Per daug viešumo sudarę sąlygas reikštis įvairiems antisocialiniams sąjūdžiams, įskaitant estiškąjį nacionalizmą ir neapykanta socializmui gyvenantiems žmonėms, kurie ateina į politinę sceną.

Ekstremistai net reikalauja peržiūrėti buržuazinę Estijos praeitį ir vėl pradėti gerbti tuos, kurie kovojo prieš socializmą.

Pakankamai priekaištų atsiėmė ir spauda, daugiausia komjaunimo ir rašytojų tvarkomoji.

LOS ANGELES

VASARIO 16-TOS MINĖJIMAS

Vasario 16-tos, Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo šventė, Los Angeles bus minima vasario 21 d., sekmadienį, šia tvarka:

10:15 val. ryto vėliavų pakėlimas šv. Kazimiero parapijos kiemo aikštėje. Organizacijos prašomos dalyvauti su savo vėliavomis. Pageidaujama, kad moterys ir mergaitės pasipuoštų tautiniais rūbais.

10:30 val. iškilmingos pamaldos su pritaikintu pamokslu. Mišių metu giedos parapijos choras ir solistai, vadovaujant komp. B. Budriūnui.

12:30 val. p. p. Akademija-minėjimas šv. Kazimiero parapijos salėje. Pagrindinę kalbą pasakys sąžinės kalinys ir kovotojas už žmogaus teises, komunistinės valdžios kalintas ir persekiotas docentas Vytautas Skuodis.

Meninę dalį atlieka: sol. Birutė Vizgirdienė ir jaunimo choras "Spindulys" vad. Danguolės Varnienės. Režisorius Algimantas Žemaitaitis.

Po minėjimo — pietūs apatinėje parapijos salėje. Kaina asmeniui 10 dol.

Minėjimą rengia Amerikos Lietuvių Taryba, Tautos Fondas ir Lietuvių Bendruomenė.

• **Vytautas Šeštokas,** Los Angeles, Ca., atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 30 dol., linkėdamas sėkmės redaktoriui ir bendradarbiams. Ačiū.

DETROIT

LIETUVIŲ KAMBARIO WAYNE UNIVERSITETE SUKAKTIES MINĖJIMAS

Lietuvos Nepriklausomybės Akto paskelbimo 70-sios sukakties ir Lietuvių Kambario Wayne State Universitete dešimtmečio paminėjimas įvyks š. m. vasario 16 dieną nuo 2 iki 5 val. p. p. Lietuvių kambaryje Ethnic Haritage (Manoogian Hall), II-me aukšto kambaryje Nr. 288.

Lietuvių Kambario komitetas ruošiasi abi sukaktis iškilmingai paminėti. Tikimasi, kad lietuviai ras valandėlę laiko atsilankyti, paviešėti ir pasisemti dvasinės stiprybės. Prieš dešimt metų lietuvių kambarys, švenčiant Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 60-tąją sukaktį, buvo atidarytas ir vysk. Vincento Brizgio pašventintas. Dalyvavo keli šimtai lietuvių ir kitataučių.

Komitetas ruošia visiems atsilankiusiems vaišes. Dėl smulkesnių informacijų apie mašinų pastatymą, prašom susisiekti su Komiteto pirmininke S. Kauneliene, tel. 554-4190 arba sekretorium Vincu Tamošiūnu — 843-6027. Ethnic Heritage Centras yra sankryžoje Warren Rd. ir Wayne Anthony Blvd., prie ekspresinio Edsel Ford kelio.

A. Grinius

• **Liucija Puskepalaitienė,** Dearborn, Mich., atnaujindama Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 30 dol. laikraščiui paremti. Ačiū.

Į Palangą ir į Klaipėdą ekskursijos su pernakvojimu bus galimos kiekvienai grupei, taip pat dienos ekskursijos į Panevėžį ir į Druskininkus.

1988 M KELIONĖS Į LIETUVĄ

21 DIENŲ KELIONĖS SU 10 DIENŲ LIETUVOJE
21 dienų — Lietuva ir Lenkija
Kelionė 755 — liepos 5 - 25 — $2,459
Kelionė 855 — rugpjūčio 9 - 29 — $2,459
Kelionė 955 — rugsėjo 6 - 26 — $2,459
Varšuvoje 1 naktis, Vilniuje — 11, Rygoje 4, Vilniuje 1, Varšuvoje 2

20 DIENŲ KELIONĖ SU 15 DIENŲ LIETUVOJE
20 dienų — Lietuva, Rusija, Šveicarija
Kelionė 526 — gegužės 26 — birželio 14 — $2,279
Vilniuje 16 naktų, Maskvoj 1, Ziuriche 1

20 DIENŲ KELIONĖ SU 10 DIENŲ LIETUVOJE
20 dienų — Baltijos valstybės, Suomija, Rusija
Kelionė 620 — birželio 20 — liepos 9 — $2,649
Jaunimo grupės kelionė — Gaudeamus — universiteto studentų festivalis, Vilnius, liepos 1-3, Helsinky 1, M/S George Ots iki Tallino, Talline 2 naktys, Rygoj 2, Vilniuj 11, Leningrade 2

20 DIENŲ KELIONĖ SU 10 DIENŲ LIETUVOJE
20 dienų — Lietuva, Rusija, Švedija, Suomija
Kelionė 705 — liepos 5 - 24 — $2,769
Kelionė 809 — rugpjūčio 9 - 29 — $2,769
Maskvoj 2 naktys, Vilniuj 10, Leningrade 2, Stokholme 2, nakties kelionė laivu į Helsinki, Helsinky 1

17 DIENŲ KELIONĖS SU 10 DIENŲ LIETUVOJE
17 dienų — Lietuva, Lenkija, Šveicarija
Kelionė 510 — gegužės 10 - 26 — $1,949
Kelionė 607 — birželio 7 - 23 — $2,049
Varšuvoje 1 naktis, Vilniuj 11, Varšuvoje 2, Ziuriche 1

16 DIENŲ KELIONĖS SU 7 DIENOMIS LIETUVOJE
16 dienų — Lietuva, Lenkija, Šveicarija
Kelionė 555 — gegužės 10 - 25, $1,899
Varšuvoje 1 naktis, Vilniuj 8, Varšuvoje 1, Krokuvoj 2, Varšuvoj 1, Ziuriche 1

15 DIENŲ KELIONĖS SU 10 DIENŲ LIETUVOJE
15 dienų — Lietuva, Šveicarija
Kelionė 714 — liepos 14 - 28 — $2,039
Vilniuje 11 naktų, Ziuriche 2
Kelionė 106 — spalio 6 - 20 — $1,899
Vilniuje 11 naktų, Helsinky 2

15 DIENŲ KELIONĖS SU 7 DIENOMIS LIETUVOJE
15 dienų — Lietuva, Rusija, Suomija
Kelionė 614 — birželio 14 - 28 — $2,399
Kelionė 712 — liepos 12 - 26 — $2,399
Kelionė 816 — rugpjūčio 16 - 30 — $2,399
Maskvoje 2 naktys, Vilniuje 7, Leningrade 2, Helsinkyje 2

14 DIENŲ KELIONĖS SU 10 DIENŲ LIETUVOJE
14 dienų — Lietuva, Suomija
Kelionė 303 — kovo 3 - 16 — $1,349
Teatrai Klaipėdoje, Panevėžy, Vilniuje, Kaune ir Kaziuko mugė
Kelionė 103 — lapkričio 3 - 16 — $1,349
Kelionė 128 — gruodžio 28 — sausio 11 — $1,629
Naujų Metų sutikimas, Vilniuje 11 naktų, Helsinky 1

15 DIENŲ KELIONĖS SU 10 DIENŲ LIETUVOJE
15 dienų — Lietuva, Šveicarija
Kelionė 714 — liepos 14 - 28 — $2,039
Vilniuje 11 naktų, Ziuriche 2
15 dienų — Lietuva, Suomija
Kelionė 106 — spalio 6 — 20 — $1,899
Vilniuje 11 naktų, Helsinky 2

15 DIENŲ KELIONĖS SU 7 DIENOMIS LIETUVOJE
15 dienų — Lietuva, Rusija, Suomija
Kelionė 614 — birželio 14 — 28 — $2,399
Kelionė 712 — liepos 12 - 26 — $2,399
Kelionė 816 — rugpjūčio 16 - 30 — $2,399
Maskvoje 2 naktys, Vilniuje 7, Leningrade 2, Helsinky 2

13 DIENŲ KELIONĖS SU 10 DIENŲ LIETUVOJE
13 dienų — Lietuva
Kelionė 512 — gegužės 12 - 24 — $1,869
Kelionė 915 — rugsėjo 15 - 27 — $1,969
Vilniuje 11 naktų

13 DIENŲ KELIONĖS SU 7 DIENOMIS LIETUVOJE
13 dienų — Lietuva, Rusija
Kelionė 516 — gegužės 16 - 28 — $1,969
Maskvoje 2 naktys, Vilniuje 7, Leningrade 2, Helsinky 2

10 DIENŲ KELIONĖS SU 7 DIENOMIS LIETUVOJE
10 dienų — Lietuva
Kelionė 999 — rugsėjo 15 - 24 — $1,729

Dėl brošiūros ir daugiau informacijos kreiptis:

BALTIC TOURS
293 AUBURN ST.
NEWTON, MA 02166
(617) 965-8080

FOR
22 KARAT GOLD
JEWELRY,
24 KARAT BANGLES
& CHAINS
&
STERLING SILVER
CHAINS
CALL VEENA GARG
AT (216) 331-7946
RAM TRADING
COMPANY

CHICAGOS LIETUVIAI

Antanas Juodvalkis

Neolituanų sueiga

Korp! Neo-Lithuania Chicagos skyriaus valdyba, pirmininkaujama Vito Plioplio, š.m. sausio 24 d. LT namuose sušaukė sueigą aptarti metinį veiklos planą ir pasiinformuoti bėgamais reikalais. Sueigai vadovavo pats pirm. V. Plioplys, o sekretoriavo Paulius Deveikis. Plačiai ir sklandžiai parašytas praėjusios sueigos protokolas priimtas su pagyrimu.

Pirm. V. Plioplys pranešė apie Korp! Neo-Lithuania praėjusią šventę - 64 metų sukaktis, o iždininkas Juozas Mikužis pateikė pelną atnešusią apyskaitą. Svarstytas ir priimtas šių metų veiklos planas. Tarpe kitų veiklos barų, randame kultūrinių, pramoginių ir organizacinių, kurių įvykdymas dalinai priklausys nuo aplinkybių ir kitų organizacijų veiklos. Tvirta data numatyta Korp! Neo-Lithuania metinei šventei - lapkričio 12 d., Lietuvių tautiniuose namuose.

Kolegė Indrė Toliušytė, tik ką grįžusi iš PLJ kongreso, vykusio Australijoje, trumpai supažindino su kongreso darbais, pažadėdama artimiausiai sueigai paruošti skaidres ir platesnę informaciją.

Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 70 metų sukaktį Chicagos neolituanai numato minėti vasario 21 d. LT namuose. Programoje bus filmas iš Lietuvos gyvenimo ir paskaita. Vyr. valdybos pirm. A. Gulbinienė pranešė, kad yra atspausdintas lankstinukas apie Korp! Neo-Lithuania įsisteigimą ir veiklą. Lankstinukas buvo skubiai paruoštas ir per Indrę Toliušytę nuvežtas į jaunimo kongresą Australijoje, supažindinti lietuvių jaunimą su neolituanų tikslais ir veikla.

Praėjusių metų Korp! suvažiavime sudaryta leidinio komisija, pirmininkaujama Jono Jurkūno, praplėtė sudėtį, sudarė knygos apimties planą ir atskiroms dalims surado vadovus. Vyr. valdyba bendraraščiu painformavo visus kolegas-es. Laukiama atsiliepimų ir pasiūlymų savo žiniomis pasidalinti su redakcine kolegija. Leidinio paruošimas ir medžiagos surinkimas užima laiko, bet su visų talka ir gera valia bus galima užsimotą darbą atlikti. Laukiamos nuotraukos ir vietiniuose archyvuose laikoma korporacijos veiklos medžiaga. Nuo mūsų visų priklausys knygos kokybė ir apimtis.

Džiaugiamės, kad jaunoji korporantų karta atsibudo ir pradeda keltis iš letargo miego. Sėkmės!

Dr. Vido Nemicko paskaita

Socialinių reikalų tarnybos pastangomis, Seklyčioje nuolat vyksta įvairūs užsiėmimai ir paskaitos - medicinos ir teisės klausimais. Sausio 27 d. 2 val. po pietų, kardiologas dr. Vidas Nemickas jau antrą kartą skaitė paskaitą širdies priežiūros klausimais. Sklandžia lietuvių kalba vaizdžiai papasakojo apie dažniau įvykstančius širdies sutrikimus ir priežastis bei jų sukėlėjus. Po plataus įvado, pakankamai laiko buvo skirta paklausimams ir asmeniškiems pasiaiškinimams.

Soc. reikalų renginių vadovė Vida Gleveckienė supažindino su žinomu kardiologu dr. Vidu Nemicku, kurio kabinetas yra 7722 So. Kedzie Ave., Chicago, IL, tel. 471-3300.

Mediciniškais klausimais paskaitos klausytojų nestokoja. Ir į šią paskaitą žmonės netilpo Seklyčioje ir turėjo kantriai išstovėti prieangyje. Padėka rengėjoms ir prelegentui.

...

Šių metų sausio 29-30 d.d. savaitgalis Chicagoje buvo apkrautas renginiais ir posėdžiais. Penktadienio vakare Jaunimo centre įvyko Čiurlionio galerijos 30 metų sukaktuvinės, ir turimų kūrinių parodos atidarymas.

Tuo pačiu metu Lietuvių Fondo taryba posėdžiavo savoje būstinėje, patvirtino 1987 metų apyskaitą ir priėmė 1988 metų biudžetą (prie to dar teks grįžti).

Šeštadienį, iš ankstyvo ryto savoje būstinėje Jaunimo centre, tarėsi PLB valdyba, o 1 val. p.p. Soc. reikalų įstaigoje buvo sušaukta spaudos konferencija pasidalinti žiniomis apie ruošiamus tris didžiuosius renginius. Pranešimus padarė Pasaulio lietuvių IV kultūros kongreso komiteto pirm. M. Lenkauskienė ir koordinatorius Pranas Joga, vedęs šią konferenciją, PLB valdybos pirm. V. Kamantas apie šaukiamą lietuvių seimą, VIII-sios Laisvojo pasaulio lietuvių tautinių šokių šventei ruošti komiteto pirm. dr. Vaidotas Kvedaras ir jungtinio finansų komiteto koordinatorė Birutė Jasaitienė. Norintieji juose dalyvauti, prašome rezervuotis laiką:

1. Kultūros kongresas vyks birželio 28-30 d.d. Toronte,

2. PLB seimas - birželio 28-30 d.d. Toronte,

3. Tautinių šokių šventė - liepos 2-3 d.d. Hamiltone.

Minėjimai

Chicagos Lietuvių Taryba, vadovaujama Matildos Marcinkienės, Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 70 metų sukaktį minės š.m. vasario 14 d. šia tvarka:

1. Pamaldos - šv. M. Marijos gimimo, Tėviškės Ziono parapijose,

2. Akademija - Marijos merg. gimnazijos auditorijoje.

Visi Chicagos ir apylinkių lietuviai kviečiami dalyvauti šiame pagrindiniame minėjime ir savo auka prisidėti prie Lietuvos laisvinimo pastangų

Konsularinis priėmimas

Ryšium su Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 70 metų sukaktimi, Chicagoje sudarytas organizacijų komitetas, vadovaujamas Birutės Jasaitienės. Įsijungus Lietuvos gen. konsului Vaclovui Kleizai ir Lituanistikos katedros vedėjui prof. dr. Broniui Vaškeliui, ruošiamas priėmimas valdžios ir miesto administracijos pareigūnams, bažnyčių dignitoriams, universiteto vadovams, spaudos, TV ir radijo reporteriams. Priėmimas įvyks vasario 19 d. 5:30-7:30 v.v. Illinois u-to salėse, kokteilių forma.

Kviečiami dalyvauti ir organizacijų atstovai bei visi lietuviai.

• **Dr. Pranas ir Ada Sutkai**, Homewood, Ill. atnaujindami Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 80 dol. Ačiū.

• **Petras Žolynas** Chicagoje, atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. pastebėdamas: "Galėjote prenumeratos mokestį pakelti daugiau, nes didėjant spaudos išlaidoms gal prireiks mažinti laikraščio puslapių skaičių". Ačiū už auką ir supratimą leidėjų rūpesčių.

• **Dr. Povilas Švarcas,** Mascoutah, Ill., atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

PARAMA DIRVAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

J. Veblaitis, Union 10.00
S. Lozoraitienė, Cleveland 3.00
M. Ambrozaitis, Chesterland 10.00
M. Noreika, Nesconset .. 3.00
K. Žilinskas, Daytona Beach 5.00
A. Simutis, E. Rockaway 25.00
ALT S-gos Los Angeles skyrius 25.00
Ed. Čepas, Lighthouse Pt. 10.00
Dr. Pr. Sutkus Homewood 80.00
L. Šimkūnas, Cherry Hill 5.00
J. Mikalauskas, Richmond Hill 5.00
O. Elerts, Chicago 3.00
J. Matiukas, Woodhaven 5.00
A. Rūkas, St. Petersburg 5.00
L.B. Cape Cod Apylinkė 50.00
J. Strazdas, Sunny Hills 5.00
A. D. Kizys, Euclid 10.00
A. Gilvydis, Evergreen Park 8.00
V. Misiūnas, Elizabeth ..15.00
J. Glemža, Vokietija 10.00
T. Blinstrubas, Chicago 25.00
A. Jurgelaitis, Indianapolis 3.00
R. Česonis, Marietta 5.00
V. Graužinis, Chicago ..10.00
Dr. Vinco Kudirkos šaulių kuopa Worcester 25.00
L. Jurkūnienė, La Grange 15.00
F. Juras, Cleveland 5.00
E. Laurinaitis, Australija 10.00
W. Janson, Hyannis 10.00
V. Sirutis, Los Angeles ..10.00
Prel. J. Kučingis, Los Angeles 30.00
L. Stulpinas, Lake Worth 10.00
D. Januta, Berkeley 25.00
J. Kasis, Chicag o.....10.00
V. Adomavičius, Brookfield 5.00
K. Bendoraitis, Vokietija 20.00
V. Vitkus, Rochester 3.00
A. Liepas, Fort Collins 5.00
St. Radžiūnas, Omaha ..10.00
A. Varnelis, Dowagiac ..23.00
L. Stanius, Winnipeg 8.00
J. Sonda, Dorchester 3.00
S. Račiukaitis, Detroit .. 3.00
V. Dargis, Madison 2.00
J. Dunčia, Newark 5.00
R. Sakienė, Glendale 50.00
Br. Sutkus, Richmond Hill 5.00
Gr. Siliūnienė, Flushing 30.00
G. Lapėnas, Deltona 10.00
A. Diržys, Woodhaven .. 5.00
J. Malskis, Cleveland .. 2.00
A. Stiklakis, Montello .. 5.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

RACINE

VASARIO 16 MINĖJIMAS

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 70 metų sukakties minėjimas ruošiamas vasario 21 d., šv. Kazimiero parapijos svetainėje, 815 Park Ave. Kalbės ALT Madison skyriaus pirmininkas Alg. Čeplėnas.

Gubernatorius Tommy Thompson pasirašė proklamaciją, skelbiančią, kad vasario 16-ji yra Lietuvių diena valstijoje. Panašią proklamaciją pasirašė ir Racine meras W. Owen Davies.

Minėjimą ruošia vietos Alto skyrius, kurio pirmininku yra Juozas Plečkaitis.

• **Prof. Jono Šimoliūno monografijos** išleidimas užsitęsė dėl nenumatyto gausaus darbo spaustuvėje. Dabar knyga jau surinkta ir taisoma korektūra. Knygą spausdina M. Morkūno spaustuvė. Leidžia Lietuvos Šaulių Sąjungos Tremtyje centro valdyba. **(p)**

FEDERAL, STATE & CIVIL SERVICE. Jobs — $17,646 to $67,891/Year, Now Hiring! CALL JOB LINE 1-518-459-3611 Ext F 5810 H for info. 24 hr. (5-7)

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
2533 West 71 St., Chicago, Ill.
1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.
Tel.: 476-2345
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

MATAS REALTORS
505 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
(216) 486-2530
RITA MATAS — Broker — G.R.I. — C.R.A.
Adv. VYTAS MATAS — teisinis patarėjas
JONAS DUNDURAS, adv. RAMON FOLTZ, ROMA MAJOROVAS, ALGIS MATAS, PETRAS MATAS, PATRICIA SAJOVEC, DALIA ŠIRVAITIS, adv. HOWARD TURNER.

PAGERBTAS THE PLAIN DEALER REDAKTORIUS THOMAS VAIL

Sausio 30 d. British Petroleum of America rūmų banketų salėje įvyko Nationalities Services centro metinis banketas, kuriame buvo pagerbtas The Plain Dealer laikraščio leidėjas ir vyriausias redaktorius Thomas Vail.

Trys šimtai svečių buvo sutikti The Cleveland Groups garbės sargybos ir įvairių tautybių tradiciniais drabužiais pasipuošusių gausios mergaičių grupės.

Tautybių tarnybos centro vardu garbingąjį asmenį — redaktorių Thomas Vail svečiams pristatė buvęs Ohio valstijos senatorius Frank J. Lausche. Nors jis jau 90 metų, bet kalbėjo tvirtai ir įdomiai.

Thomas Vail, priėmęs Aukso vartų žymenį, pasakė įdomią kalbą apie tautybes Clevelande ir apie laikraščio uždavinius ir atsakomybę.

"1986 metais į JAV atvyko iš viso 882,000 emigrantų ir svetimšalių. Tai didžiausias skaičius trisdešimties metų laikotarpyje. Imigracijos ir Natūralizacijos tarnyba apskaičiavo, kad dar septyni milijonai svetimtaučių atvyko į JAV nelegaliai, pareiškė Thomas Vail. Naujieji emigrantai esą iš Meksikos, Filipinų, Korėjos, Kubos, Vietnamo, Indijos ir kitų "trečio pasaulio" tautų.

Vail pagyrė tautybių centro egzekutyvinę direktorę Lucretią Stoicą (jos poziciją liepos 1 d. oficialiai perims Algis Rukšėnas) kuri 40 metų vadovavo centrui.

Kalbėdamas apie laikraštį bei žurnalistus, Thomas Vail pastebėjo: "Mes turime būti bebaimiai, balansuoti, įdomūs, nešališki, laisvi ir niekad negalime padaryti klaidų. Bendrai, mes turime būti geresni už visus".

Banketas buvo gražus. Du orkestrai grojo pietų metų. Dalyvavo daug miesto įžymių žmonių. Lietuvių stalą sudarė — Nijolė ir Algis Rukšėnai, Gražina Kudukienė su Plain Dealer žurnaliste Jane Scott ir viešnia iš Australijos, Julija ir Gintas Taorai ir Juozas Stempužis. Tautiniais drabužiais pasipuošusios svečius sutiko Kristina Liutkutė ir Renė Motiejūnaitė. (jst)

CLEVELANDO SKAUTIJOS VEIKLA

Jau 1988-tieji skautiški metai prasidėjo, ir Neringos tunto skautės smarkiai ruošiasi šių metų Kaziuko mugei, kuri įvyks kovo 20 d.

Per šiuos kelis mėnesius, Neringos skautės daug įdomių įvykių turėjo!

Išskirtiniai momentai:

— **Lapkričio 30 d.,** Neringos ir Pilėnų tuntai ir svečiai, susirinko švęsti skautybės 70-jų metų jubiliejų. Nijolė Kersnauskaitė kalbėjo apie skautybės reikšmę ir skautės suklijavo įvairius vaizdus, iliustruodamos "Ką reiškia skautybė". Po to, visi dainavo prie "laužo", ir buvo net 70 metų gimtadienio pyragas, su 70 žvakių, kurios degė už labai šviesius skautiškus metus!

— **Gruodžio 5 d.,** skautės ir skautai išvąžiavo iškylauti į Camp Stigawandish. Ten jiems buvo įdomu iškylauti giliame sniege ir laužus kurti. Vilija Klimienė specialiai paruošė įdomią vakaro programą. Nakvynė buvo parūpinta. Buvo smagu.

— **Gruodžio 20 d.** — įvyko vyr. sk. ir vyčių ruošiamos tradicinės skautų kūčios, kurios gražiai praėjo, su tikrai gera nuotaika!

— **Gruodžio 21 d.** — Kalėdų sueiga šiais metais buvo tikrai "geras darbelis". Neringos ir Pilėnų tuntai nukeliavo į lietuvių sodybą. Jie buvo priimti p. Čipkienės, Penkauskienės ir Puškorienės. Skautai papuošė lietuvių senelių eglutę, su jų pačių padarytais žaisliukais ir padainavo gražių kalėdinių giesmių. Vakaras buvo labai gražiai praleistas.

— **Kaziuko mugė** šiais metais įvyks sekmadienį, kovo 20 d. 11:15 val. atidarymas, 1:30 val. p. p. programa, ir 2 val. p. p. bus loterijos traukimas. Mugės pelnas bus naudojamas stovyklos reikalams. Septintoji Tautinė stovykla įvyks prie Canton, Ohio, rugpiūčio 14-24 d.

Skautės ir skautai ruošiasi šiai mugei. Ateikite pasižiūrėti jų rankdarbių, pavalgyti pietus, pažaisti žaidimus ir pabendrauti! Laukiam jūsų visų!

A. Bielinienė

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

Skaitykit ir platinkit DIRVĄ

Parduodamas mūrinis namas. 7 kambarių, 2 toiletų, 2 virtuvių. Rūsys, baras, fireplace. Recreation kambarys 24x40. Lotas 174-519. 6 garažai — darba kambarys 14x24. Dar yra vietos 9 namams statyti 1498 East 337th Et., Eastlake, Ohio 44094. Tel. 946-8847. (5-7)

• **PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.**

Superior Savings
ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki

$ 100,000.00

PASKOLOS TEIKIAMOS:

- namams pirkti,
- rezidenciniams ir komerciniams pastatams statyti,
- namų remontams,
- kvalifikuotų studentų mokslui

Smulkesnių informacijų dėl taupomųjų indėlių ir paskolų sąlygų teiraukitės

Superior Savings

Pagrindinis skyrius
798 East 185th Street, Cleveland, Ohio
Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS: Pirmadieniais uždaryta.
Kitomis dienomis nuo 9:00 iki 4:00.
Penktadieniais 9:00 iki 6:00. Šeštadieniais 9:00 iki 2:30.

MEMBER FSLIC Federal Savings & Loan Insurance Corp. Your Savings Insured to $40,000

Taupa

- Lithuanian Credit Union
- Lietuvių kredito kooperatyvas

ĮSIKŪRĘS NUOSAVUOSE NAMUOSE
767 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 481-6677

TAUPYKITE IR SKOLINKITĖS
vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

DARBO VALANDOS: antradieniais, trečiadieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais nuo 9:00-3:00 p. p., penktadieniais nuo 9:00-6:00 v. v.

SEKMADIENIAIS: nuo 11:00 iki 12:00 val. dienos, Dievo Motinos parapijos patalpose — 18022 Neff Rd., Cleveland, Ohio 44119,

MOKAME AUKŠTESNIUS NUOŠIMČIUS UŽ:
- Taupymo sąskaitas
- Certifikatus
- IRA
- Čekių sąskaitą
- Pensijų čekių sąskaitą (Direct Deposit acct.)

SKOLINAME GERIAUSIOMIS IŠSIMOKĖJIMO SĄLYGOMIS:
- Asmeniniams reikalams
- Automobilių pirkimui
- Namų remontui (Home equity)
- Namų pirkimui (Mortgages)

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI
Parduodame pinigines perlaidas (money orders), traveler's cheques, priimame telefono, elektros, šildymo ir vandens sąskaitas.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA FEDERALINĖS VALDŽIOS APDRAUSTA IKI $100.000

Mūsų tikslas — ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas.

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt
Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

VASARIO 16-tosios MINĖJIMAS

Vasario 13--14 dienomis Clevelando lietuviai minės 70-tąją Lietuvos nepriklausomybės atstatymo sukaktį. Šeštadienį, 6:30 val. vakaro Dievo Motinos parapijos šventovėje Laisvės vigilija, kur giesme, poetiniu žodžiu ir kreipimuosi į Aukščiausiąjį melsimės laisvės Tėvynei, ramybės ir taikos žmonių širdims. Jau prieš daugelį metų šios lietuvių parapijos įvesta susikaupimo valanda yra unikumas lietuvių išeivijoje minint Nepriklausomybės šventę.

Sekmadienį, vasario 14, 9:40 val. ryto pakeliamos vėliavos prie Laisvės paminklo. Pamaldose: Dievo Motinos šventovėje 10 val. ryto ir Šv. Jurgio — 10:30 val. ryto dalyvauja organizacijos su vėliavomis. Dievo Motinos šventovėje Šv. Mišias aukoja ir pamokslą sako kleb. kun. Gediminas Kijauskas, S. J. Gieda parapijos choras, vadovaujamas muz. Rytos Kliorienės. Šv. Jurgio šventovėje pamaldos ir pamokslas kleb. kun. Juozo Bacevičiaus.

Minėjimas

Sekmadienį, vasario 14, 4 val. popiet Dievo Motinos auditorijoje. Rengėjai: LB Clevelando apylinkė ir ALT Clevelando skyrius. Programoje: himnai, invokacija, lietuvių savanorių pagerbimas, sveikinimai. Kalbės Clevelando miesto meras George V. Voinovich ir Baltųjų Rūmų prez. Reagano specialus asistentas Linas Kojelis.

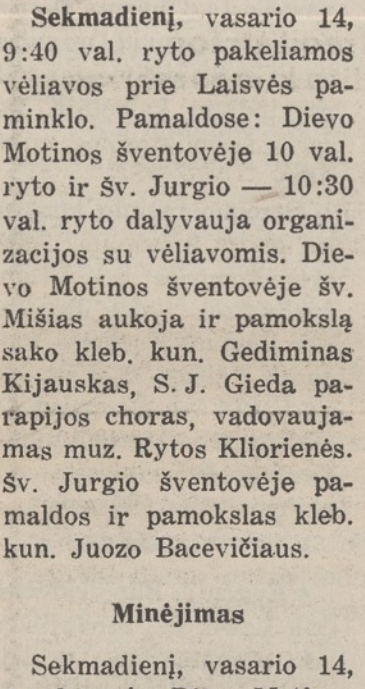

Linas Kojelis, JAV prezidento specialus asistentas, kalbės Vasario 16 minėjime Clevelande vasario 14 d.

Clevelando miesto meras George V. Voinovich kalbės Vasario 16 minėjime vasario 14 d. Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

Meninę programą atliks Čiurlionio ansamblis, diriguojamas dr. Broniaus Kazėno, ir solistė Irena Grigaliūnaitė. Clevelando lietuviai po ilgos pertraukos vėl girdės čiurlioniečių gražų koncertą. Minėjimo programos vedėjai Dalia Orantaitė ir Raimundas Kudukis. Bus priimtos rezoliucijos ir pasiųstos prez. Reaganui, Valstybės sekretoriui Shultz, Ohio senatoriams ir kongresmanams. Pakviesta dalyvauti televizija ir amerikiečių spauda.

Išleidžiama speciali sukaktuvinė programa. Įėjimas į minėjimą-koncertą išlaidoms padengti 3 dol. Mokiniams veltui.

Bus renkamos aukos Lietuvos laisvės reikalams. Aukotojai prašomi savo nuožiūra aukoti L. Bendruomenei, Vlikui, Altui ar kitoms lietuvių institucijoms.

Visi kviečiami dalyvauti visuose minėjimo renginiuose ir aukoti didžiam tikslui —tęsti Lietuvos laisvės kovą visomis mums išeiviams galimomis priemonėmis. Tebūnie ši metinė auka mūsų visų nuoširdaus nusiteikimo mūsų pavergtai Tėvynei ir jos laisvės troškimo liudymas. Be mūsų finansinės paramos, be mūsų aukos ir mūsų veiksnių pastangos išlaikyti mūsų Krašto bylą gyvą laisvajame pasaulyje būtų neįmanoma.

Dabartinis Clevelando meras George Voinovich jau antrą kadenciją eina mero pareigas. Jis yra nuoširdus lietuvių draugas, dažnai dalyvauja lietuvių parengimuose, giliai supranta pavergtų tautų padėtį. Šių metų rinkimuose jis kandidatuoja į JAV senatą.

Linas Kojelis, gimęs Los Angeles, jaunosios kartos lietuvių veikėjas, nuo 1985 m. yra prez. Reagano specialus asistentas visuomeniniams ryšiams. Prieš tai dvejus metus tarnavo kaip direktoriaus pavaduotojas Visuomeninių ryšių divizijoje Baltuose Rūmuose. 1981-83 Kojelis tarnavo Gynybos departamente Europos ir Nato tarptautinio saugumo politikos įstaigoje.

Šis jaunas lietuvis, einąs aukščiausias pareigas Baltuose Rūmuose Washingtone, istorijos-ekonomijos bakalaurą gavo Los Angeles universitete, o magistro laipsnį iš viešosios diplomatijos Princeton universitete.

Linas Kojelis dalyvauja lietuvių ir amerikiečių spaudoje, dažnas lietuvių konferencijų, svarstybų, stovyklų dalyvis ir vadovas, geras kalbėtojas. Jį pirmą kartą išgirsime Nepriklausomybės sukakties proga.

CLEVELANDO MIESTO ENCIKLOPEDIJA

Clevelando miesto istorijos enciklopedija pasirodė praėjusių metų pabaigoje. Bet tų knygų labai mažai atspausdino, ir pirmojo spausdinimo visos knygos teko artimiausiems enciklopedijos darbuotojams.

The Encyclopedia of Cleveland History redagavo Case Western Reserve universiteto istorijos profesorius David Van Tassel ir Western Reserve istorijos draugijos archyvų kuratorius dr. John Grabowski. Knyga 1127 puslapių, be iliustracijų. Yra tik keli žemėlapiai. Straipsnius rašė apie 220 autorių, jų tarpe Algis Rukšėnas, parašęs Clevelando lietuvių istoriją, kuriai skirta 160 kolumnos eilučių, mažu šriftu. Rukšėno straipsnis yra 637 ir 638 puslapyje.

Enciklopedijos kaina 35 dol.

Apskritai, tai labai vertingas istorijos šaltinis, deja, lietuviams buvo skirta labai mažai vietos. Kalbama, kad bus leidžiamas enciklopedijos. priedas. Gal būt tada galima būtų parūpinti redakcijon daugiau medžiagos apie lietuvius Clevelande.

Apie Dirvą yra atskiras gana pilnas ir tikslus straipsnis 345 puslapyje, užimąs 20 kolumnos eilučių. Ir dar vienas atskiras straipsnis apie prezidentą Antaną Smetoną psl. 900, užimąs 27 kolumnos eilutes.

Pastariesiems dviems straipsneliams apie Dirvą ir prez. Smetoną enciklopedijos redakcija naudojo medžiagą iš jų turimų šaltinių.

• **A. A. dr. Julius Abraitis,** Clevelande Hillcrest ligoninėje mirė vasario 4 d., sulaukęs 97 m. amžiaus.

Nepriklausomoje Lietuvoje buvo kariuomenės gydytojas pulkininko lt. laipsnyje. Atvykęs į JAV, nuo 1951 m. vertėsi gydytojo praktika Clevelande.

• **Milda Lenkauskienė,** PLB valdybos vicepirmininkė kultūros reikalams, vasario 11 d. išskrenda į Pietų Ameriką. Lankysis Buenos Aires, Montevideo, Sao Paulo, Bogotoj ir Caracas, kur padarys pranešimus apie artėjantį PLB seimą, Tautinių šokių šventę ir kultūros kongresą.

• **Algio ir Loretos Gudėnų,** buvusių clevelandiečių, sūnus buvo pakrikštytas klebono G. Kijausko, S. J. Dievo Motinos šventovėje Eriko Algio vardais. Krikšto tėvai — Ann Solomon ir Vytas Gudėnas.

Tuoj po krikštynų visa šeima grįžo Pietų Afrikon, kur laikinai gyvena.

• **Ona Mikulskienė** išvyko pas savo brolį Vytautą Mazoliauską į Floridą, kur žada praleisti ilgesnes atostogas.

• **Lietuvių namų** (Lithuanian Village) bendrovės akcininkų ir Lietuvių klubo narių metinis susirinkimas ir naujų direkcijos narių rinkimai bus sekmadienį, vasario 21, 12 val. Lietuvių namų salėje.

VASARIO ŠEŠIOLIKTOSIOS

LIETUVOS NEPRIKAUSOMYBĖS ATSTATYMO 70 METŲ SUKAKTIES MINĖJIMAS CLEVELANDE ĮVYKS SEKMADIENĮ, VASARIO 14 D.

9:45 vėliavų pakėlimas prie Laisvės paminklo. Iškilmingos šv. Mišios 10 val. Dievo Motinos bažnyčioje. 10:30 val. šv. Jurgio bažnyčioje.

IŠKILMINGAS MINĖJIMAS

4 VAL. P. P. DIEVO MOTINOS PARAPIJOS AUDITORIJOJE.

Kalbės: Clevelando meras GEORGE V. VOINOVICH ir JAV Prezidento specialus padėjėjas LINAS KOJELIS.

Meninę dalį atliks LTM ČIURLIONIO ANSAMBLIS, vadov. muz. dr. BRONIAUS KAZĖNO, akompanuos DANA LIAUBIENĖ ir solistė IRENA GRIGALIŪNAITĖ.

Įėjimas (išlaidoms padengti) $3.00, vaikams veltui.

J.A.V. Lietuvių Bendruomenės Clevelando Apylinkės Valdyba

Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando Skyriaus Valdyba

A. A.

ILMARAI GULBINSKIENEI

mirus, jos dukroms NIJOLEI KRAKAUSKIENEI, MILDAI LENKAUSKIENEI ir jų šeimoms reiškiame gilią užuojautą.

Vanda ir Vytautas Šliupai

DIRVA

LIETUVIŲ FONDO PAREIŠKIMAS

Pastaruoju laiku mūsų spaudoje sklinda užuominos, kad Lietuvių Fondas esąs nutaręs paremti JAV LB iš dr. Sauliaus Sužiedėlio užsakytos studijos išleidimą. Lietuvių Fondo Taryba šiuos gandus griežčiausiai paneigia.

Pirma, Lietuvių Fondas iki šiol net nėra šiuo klausimu gavęs prašymo. Antra, joks LF organas nėra šio klausimo nei svarstęs nei padaręs bet kam kokių įsipareigojimų. Trečia, kai ir jei Lietuvių Fondas tokį prašymą gaus, jis bus perduotas LF Pelno skirstymo komisijai, kuri tą prašymą, kaip ir visus kitus, įprasta tvarka svarstys vėliau šių metų pavasarį.

Kol nėra prašymo ir LF Pelno skirstymo komisijos jo atžvilgiu nutarimo, visos šnekos apie kokią nors Lietuvių Fondo paramą dr. S. Sužiedėlio veikalui yra nepagrįstos.

Lietuvių Fondo Taryba

1988 m. sausio 29 d.

• **Korp! Neo-Lithuania Chicagos padalinio** Vasario 16 d. minėjimas įvyks vasario 21 d., 3 val. p. p. Lietuvių Taut. Namuose, 6422 So. Kedzie Ave. Pagrindinę paskaitą skaitys kol. Vytautas Kasniūnas, o meninę dalį atliks jaunosios korporantės: Bronutė Barakauskaitė, Loreta Deveikytė ir Rasa Plioplytė. Visi kviečiami dalyvauti minėjime ir atšvęsti mūsų tėvynės Nepriklausomybės atstatymo 70 metų sukaktį.

N. Y. TIMES RADIJO DUOS LIETUVIŠKĄ MUZIKĄ

N. Y. Times radijo stotis WQXR 1560 AM ir 96,3 FM banga ir šiais metais Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo sukakties proga, vasario 15 d. nuo 11:30 val. r. iki 1 v. p. p. savo programos ribose, kuriai vadovauja dir. Robert Shermann, perduos lietuvių kompozitorių klasikinius kūrinius.

Šios programos parengimui jau 14 metų talkina dr. Jonas Lenktaitis, parūpindamas muziką ir parinkdamas atitinkamus tekstus.

N. Y. Times radijo stotis yra vienintelė visoje Amerikoje transliuojanti 24 valandas paroje išimtinai klasikinę muziką ir turinti 55 milijonu klausytojų.

SLIDINĖJIMO PIRMENYBĖS

ŠALFAS S-gos Alpinistinės slidinėjimo pirmenybės įvyks kovo 5 d. Loretto Ski Resort, Loretto, Ont. (apie 40 mylių į šiaurę nuo Toronto). Pasiekti važiuojant Hwy 50 iki Loretto miestelio, nuo ten — sekti ženklus.

Varžybas vykdo Toronto LSK Jungtis. Varžybų pradžia — 11 val. ryto. Registracija: nuo 9 am iki 10:30 am.

Dalyvių registracija atliekama iki 1988 m. vasario 27 d. pas pirmenybių vadovą Rimą Kuliavą, šiuo adresu: Mr. Rimas Kuliavas, 297 Kennedy Avenue, Toronto, Ont. M6P 3C4. Tel. (416) 766-2996.

• **Romanas ir Gertruda Gliaubertai,** gyv. Canberra Australijoje praneša visiems draugams ir pažįstamiems, kurių ypač daug gyvena JAV, kad su Praamžiaus palaima, š. m. sausio mėn. 30 d., atšventė savo auksinių vestuvių sukaktį. Gili meilė, o be to, niekuomet nenustojome gerbti vienas-antrą kaipo žmogų, padarė tai, kad 50 metų praėjo kaip viena akimirka ...

• **A. A. Romualdo Giedraičio-Spalio** atminimui, kurio aštuonerių metų mirties sukaktis sueina š. m. gegužės 14 d., našlė A. Giedraitienė, Anglijoje, Dirvai paremti atsiuntė 100 dol. Ačiū.

• **A. A. Viktoro Stanulio,** Downers Grove atminimui pagerbti, Gražina Stanulienė, Dirvai paremti atsiuntė 30 dol. Ačiū.

• **Beverly Shores Lietuvių klubas,** savo visuotiniame susirinkime apsvarstęs lietuvių spaudos sunkią finansinę padėtį, per inž. K. Pocių, Vilties draugijos pirm.., Dirvai paremti įteikė 50 dol. Ačiū.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos žinios

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos valdyba sveikina visus šios Sąjungos narius Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo šventėje ir tikisi ne tik kiekvieno mūsų šioje šventėje dalyvavimo, rėmimo aukomis, bet ir tolesnio darbo, kad ši šventė būtų iškilmingai švenčiama ne tik išeivijoje, bet ir Laisvoje Lietuvoje.

Seimo reikalai

Seimo darbai slenka pirmyn. Kaip jau minėta, sutarta su viešbučiu Treasure Island Inn Daytona Beach, Fla., labai prieinamomis kainomis. Kambariai po dvi dvigubas lovas (nuo 1 iki 4 žmonių), $46.00, plius 8% taksų, parai, nuo penktadienio gegužės 20 d. iki pirmadienio gegužės 23 d. Kaip išimtį, suvažiavimo dalyviams, viešbutis pasižadėjo, tomis pačiomis kainomis, priimti rezervacijas 3 dienomis prieš seimą ir 3 dienas po seimo, jeigu bus laisvų vietų. Pranešame, kad penktadienio vakare, gegužės 20 d. numatomas susipažinimas, o pirmadienį — pabendravimas Vytauto ir Stellos Abraičių sodyboje.

Iš Chicagos organizuojamas autobusas vykimui į seimą. Autobusas su visais patogumais, 47 vietų. Važiuotų be sustojimo nakvynei, tačiau su dažnais trumpais sustojimais (kas 2 ar 3 val.). Kelionė truktų 23-24 val. Jeigu visos vietos užsipildytų, kainuotų apie $123 į abi puses. Skyriai, artimesni Chicagai, kviečiami jungtis. Autobuso organizatorė — Vida Jonušienė.

Kaip įprasta, seimo metu pagerbiami mūsų mirusieji nariai. Skyrių valdybos, raginamos sudaryti 1986-1987 metais mirusių S-gos narių sąrašus. Nedelskite. Prašome siųsti sekretorės adresu: E. Valiukėnienei, 5958 So. Troy St., Chicago, Ill. 60629. Tel. (312) 434-7270.

ALT S-gos pirmininkas dr. L. Kriaučeliūnas, pereitų metų lapkričio 21 d. Kariuomenės šventės minėjime, Chicagoje, labai vykusiai skaitė paskaitą. Š. m. vasario 14 d. vyksta Detroitan, kur Lietuvių Organizacijų Centro pakviestas būti pagrindiniu kalbėtoju Vasario Šešioliktosios minėjime.

Jaunimo rašinių konkursui gauta 8 rašiniai. Sudaryta komisija iš: Antano Juodvalkio, Vidos Jonušienės, Reginos Kučienės, kun. Juozo Vaišnio, S. J. ir Mečio Valiukėno. Premijas laimėtojams tikimasi įteikti Vasario Šešioliktosios minėjimo metu, Chicagoje.

• **Eugenija Blinstrubienė,** Oak Lawn, Ill., atnaujindama prenumeratą, pridėjo auką Dirvai paremti 30 dol. Ačiū.

Veikliam mūsų Sąjungos nariui, antinacinės rezistencijos metais, kaip ir išeivijoje

A. A.

Dipl. inž. VYTAUTUI IZBICKUI

mirus, jo žmonai FELICIJAI, dukrai DAIVAI, sūnui VYTENIUI, broliui LIONGINUI bei kitiems artimiesiems užuojautą reiškia.

Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga Išeivijoje

ALT S-gos Bostono skyriaus nariui

A. A.

INŽ. VYTAUTUI IZBICKUI

mirus, jo žmoną FELICIJĄ, dukrą DAIVĄ, sūnų VYTENĮ ir brolį LIONGINĄ nuoširdžiai užjaučia.

ALT S-gos Bostono Skyrius

Korp! Neo-Lithuania iškiliam filisteriui

A. A.

INŽ. VYTAUTUI IZBICKUI

mirus, žmoną FELICIJĄ, sūnų VYTENĮ, dukrą DAIVĄ, brolį LIONGINĄ su šeima ir kitus gimines bei artimuosius esančius giliame liūdesyje, nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi.

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania Floridoje

A. † A.

INŽ. VYTAUTUI IZBICKUI

mirus, gilią užuojautą reiškiame jo žmonai, šeimai ir giminėms.

Inžinierių Architektų ALIAS-PLIAS Centro Valdyba ir Los Angeles ALIAS skyrius

---

Lietuvoje mirus

A. A.

JUOZUI KAULINIUI,

jo broliui KAZIMIERUI KAULINIUI ir artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą.

ALT S-gos Philadelphijos Skyrius